

**UNIVERZITET U SARAJEVU
FAKULTET ISLAMSКИH NAUKA**

**Nastavni plan i program II ciklusa studija
MASTER U ISLAMSКИM STUDIЈAMA**

Studijska 2023/2024. godina

Ovim programom Fakultet želi uvesti studente u samostalno i kritičko promišljanje brojnih izazova koje moderna civilizacija postavlja pred religiju i religijske nauke i *vice versa*. Istovremeno, program otvara studente za veliki broj krupnih tema vezanih za živo i konkretno razumijevanje i odgovorno življenje religije (islama) u današnjem svijetu, kao što su pitanja iz oblasti genetičkoga odnosno političkoga inženjeringa, pitanja radne etike i ekonomskoga poslovanja, religije i nacije, religije i politike, religije i države, religije i religijskoga zakona u pluralnim i složenim građanskim društvima, pitanje religioznih manjina, religije i ljudskih prava itd. Program im još nastoji omogućiti da pomoću najnovijih postignuća iz oblasti moderne psihologije i pedagogije svoje spoznaje i istraživačke rezultate lakše i efikasnije prenesu današnjim generacijama mladih ljudi duboko promijenjenog duhovnog i vjerskoga senzibiliteta i da se na taj način uspješnije uključe u procese osavremenjivanja islamskih i uopće odgojno-obrazovnih institucija. Nadalje, program teži osposobiti studente za kompetentni dijalog s osobama različitih ideoloških, religijskih i kulturnih tradicija i, napokon, uvesti ih u najnovija znanstvena istraživanja i relevantnu literaturu u području savremenih islamskih studija te pripremiti ih za samostalni naučno-istraživački rad.

Po okončanju programa svršenicima dobijaju naziv magistar islamskih studija s naznakom uže oblasti/grane u kojoj je napisana i odbranjena magistarska radnja.

Zvanje magistar islamskih studija svršenicima mogu steći u slijedećim naučnim oblastima:

- magistar islamskih studija (grana: Tefsir - tumačenje Kur'ana)
- magistar islamskih studija (grana: Hadis - Poslanička tradicija)
- magistar islamskih studija (grana: Akaid (islamska dogmatika), tesavvuf i uporedne religije)
- magistar islamskih studija (grana: Fikh - šerijatsko pravo)
- magistar islamskih studija (grana: Islamska civilizacija)
- magistar islamskih studija (grana: Islamska vjeronauka i religijska pedagogija)
- magistar islamskih studija (grana: Islamska filozofija).

Na kraju mastera u islamskim studijama student će moći:

1. razumijevati izazove koje savremena civilizacija postavlja pred religiju i religijske znanosti;
2. identificirati i kritički propitivati glavne teme koje se odnose na odgovorno razumijevanje i življenje islama u današnjem svijetu;
3. svoje spoznaje i istraživačke rezultate prenijeti savremenom čovjeku, posebno mladima i uključiti se u procese osavremenjivanja islamskih i uopće odgojno-obrazovnih institucija;
4. primijeniti osnovne pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke spoznaje i izvoditi kreativnu savremenu nastavu na različitim nivoima;
5. jezički, sadržajno i metodološki korektno pisati stručne i istraživačke radove;
6. samostalno i odgovorno islamski djelovati i razvijati religijski život u savremenom društvu;
7. kritički analizirati vlastitu religioznost, artikulirati religijska i teološka životna pitanja te oblikovati otvorene religijske vizije;
8. oblikovati pedagoške i socijalne grupe kao zajednice produbljenih i raznovrsnih međusobnih odnosa te grupnu dinamiku na temelju heterogene socijalizacije;
9. razviti kvalitetnu komunikaciju s osobama različitih ideoloških, religijskih i kulturnih tradicija, raditi u timovima te prihvatati druge i drugačije;
10. pokazati sposobnost razumijevanja i komunikacije na dva strana jezika (arapski i engleski jezik) na naprednom nivou;
11. obavljati različite kulturne, obrazovne i društvene djelatnosti koje podrazumijevaju humanističko obrazovanje.

	I SEMESTAR	ŠIFRA	SATI	ECTS (praksa)	ECTS (ukupno)
			20		30
1.	Savremene tefsirske teme	INTE 0514	2+0+1		5
2.	Savremene hadiske studije	INHA 0513	2+0+1		5
3.	Islam i savremeni svijet	INAK 0514	2+0+1		5
4.	Savremene fikhske studije	INFI 0511	2+0+1		5
5.	Islam u Evropi	INIC 0512	2+0+1		5
6.	Metodi istraživanja	INOP 0503	2+1+2		5
	II SEMESTAR				ECTS
					30
1.	Izborni predmet iz uže oblasti		2+0+1		5
2.	Izborni predmet (iz grupe ostalih predmeta)		2+0+1		5
3.	Magistarski rad		-		20
	IZBORNI PREDMETI IZ UŽIH OBLASTI				
1.	Analitički i primijenjeni tefsir	INTE 0515	2+0+1		5
2.	Istraživanja u islamskoj civilizaciji	INIC 0513	2+0+1		5
3.	Kreativnost u vjerskoj nastavi	INRP 0525	2+0+1	3	5
4.	Muslimanske rasprave o zlu u svijetu i izvorima morala	INAK 0515	2+0+1		5
5.	Savremene fikhske studije u bh. kontekstu	INFI 0512	2+0+1		5
6.	Tradicijska komunikologija	INHA 0514	2+0+1		5
7.	Islam i savremeno mišljenje	INIF 0510	2+0+1		5
	OSTALI IZBORNI PREDMETI				
1.	Akademsko pisanje	INOP 0504	2+0+1		5
2.	Akcijsko istraživanje	INRP 0526	2+0+1	1	5
3.	Izrada kurikuluma i udžbenika u vjerskoj nastavi	INRP 0527	2+0+1	1	5
4.	Kvalitativna metodologija	INRP 0528	2+0+1	1	5
5.	Metodologija empirijskih istraživanja	INOP 0505	2+0+1	1	5
6.	Religija i pojedinac u vremenu postmoderne	INRP 0529	2+0+1	1	5
7.	Savremeni problemi religijskog odgoja	INRP 0530	2+0+1	1	5
8.	Šerijat i temeljna ljudska prava	INFI 0513	2+0+1		5
9.	Filozofija religije i pitanja islamskog vjerovanja	INIF 0511	2+0+1		5

Šifra predmeta: INTE 0514	Naziv predmeta: Savremene tefsirske teme		
Ciklus: II	Godina: 1	Semestar: IX	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente o protagonistima savremenih tumačenja Kur'ana, njihovim djelima, intelektualnoj atmosferi te debatama koje su se pojavile na području tumačenja Kur'ana u XX. stoljeću; pokazati utjecaje koji su zapadne književne, sociološke, filozofske, gnoseološke i scijentističke teorije izvršila na muslimanske proučavatelje Kur'ana.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. sedmica: Uvod u savremeni tefsir 2. sedmica: Glavni trendovi savremenog tumačenja Kur'ana i njihovi protagonisti 3. sedmica: Savremene tefsirske orijentacije 4. sedmica: Amin al-Khuli 5. sedmica: Bint al-Shati' 6. sedmica: Nasr Hamid Abu Zayd 7. sedmica: Fazlur Rahman 8. sedmica: Muhammad Arkoun 9. sedmica: Prvi parcijalni ispit 10. sedmica: Hasan Turabi 11. sedmica: Kur'an i nauka 12. sedmica: Filozofski pristup tefsiru 13. sedmica: Savremeni ši'ijjski tefsir 14. sedmica: Tematski tefsir 15. sedmica: Rezime i verifikacija prisustva studenata. 		
Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> studenti stiču uvid o protagonistima savremenih tumačenja Kur'ana, njihovim djelima, intelektualnoj atmosferi te debatama koje su se pojavile na području tumačenja Kur'ana u XX. stoljeću.</p> <p><i>Vještine:</i> razvijaju sposobnost da detektiraju utjecaje koji su na muslimanske proučavatelje Kur'ana izvršile zapadnjačke književne, sociološke, filozofske, gnoseološke i scijentističke teorije.</p> <p><i>Kompetencije:</i> stiču kompetenciju da analiziraju različite metodološke postupke u savremenima tumačenjima Kur'ana; da analiziraju utjecaje na savremene</p>		

	komentatore Kur'ana od strane zapadnjačkih književnih, socioloških, filozofskih, gnoseoloških i scijentističkih teorija; da razlikuju tradicionalna i netradicionalna izlaganja, tumačenja i tematiziranja Kur'ana.
Metode izvođenja nastave:	predavanje, prezentacije, analiziranje tefsirskih tekstova
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p><i>Redovni:</i></p> <p>Aktivnost na nastavi: 20 bodova; Prva parcijala 40 bodova; Završni ispit: 40 bodova</p> <p><i>Vanredni:</i></p> <p>Esej: 20 Prva parcijala: 40 bodova; Završni ispit: 40 bodova.</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Džemal Latić, "Sedam harfova" Kur'ana, Sarajevo, Biljeg, 2012., poglavlje: "Kur'an - "najveće književno djelo Arapa" (Al-Hulijeva obnova tefsirske nauke), 287-300. 2. Suha Taji-Farouki, ed., <i>Modern muslim intellectuals and the Qur'an</i>, Oxford, Oxford University Press, 2004, str. 37-66; 125-192. 3. Jarot Wahyudi, "Književno tumačenje Kur'ana: Fawasil al-ayat, Qasam i Istifham - tri primjera iz Bint al-Shatinog tefsira," <i>Život</i>, LV, br. 2, 2007, str. 95-101. 4. Aliaa Ibrahim Dakroury, "Ka filozofskom pristupu u hermeneutici Kur'ana, <i>Znakovi vremena</i>," XIII, br. 47, 2010, str. 72-92. 5. Massimo Campanini, "Kur'an i nauka: hermeneutički pristup," <i>Novi Muallim</i>, XVII/65, 2016, str. 96-103. 6. Abdul Kabir Hussain Solihu, "Kritika teorije kur'anske hermeneutike Muhammeda Arkouna," <i>Novi Muallim</i>, proljeće 2017, god. XVIII, br. 69, str. 17-22. 7. Esam Eltigani Mohammed Ibrahim i Ibrahim M. Zein, "Pristup kur'anskoj egzegezi Hasana Turabija," <i>Glasnik Rijaseta</i>, br. 5-6, 2017, str. 557-575. 8. Navid Kermani, Nasr Hamid Abu Zayd i književno proučavanje Kur'ana, <i>Novi Muallim</i>, XIX, br. 73, 2018, 62-71. 9. Abdullah Saeed, "Fazlur Rahman: Okvir za interpretaciju etičko-pravnog sadržaja Kur'ana," <i>Novi Muallim</i>, zima 2018, god. XIX, br. 76, str. 96-106. 10. Almir Fatić, "Nastanak i razvoj tematskog tefsira," <i>Zbornik radova FIN-a</i>, 21/2017, 35-50. 11. Tabataba'i, <i>El-Mizan fi tefsiri l-Qur'an</i>, Mu'essesa ihja'i l-kutubi l-islamijje, 1430., h., "Muqaddima", str. 5-12. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fahd ibn Sulejmaner-Rumi, <i>Ittidžahatu t-tefsir fi l-qarni r-rabi' ašer</i>, Mektebetu r-Rušd, Rijad, I-II, 1420. h.

Šifra predmeta: INHA 0513	Naziv predmeta: Savremene hadiske studije		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: IX	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> • studenti upoznaju s najvažnijim autorima i njihovim percepcijama značaja sunneta za individualni i kolektivni život muslimana; • studenti osposobe da na pravilan način razumiju divergentne percepcije sunneta među muslimanskim i nemuslimanskim autorima; • kod studenta izgradi percepcija sunneta koja je u skladu s temeljnim zakonodavnim tekstovima, ali i aktualnim zahtjevima vremena i prostora. 		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tradicionalističko razumijevanje sunneta Definiranje sunneta od hadiskih znanstvenika. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Vanjska i unutarnja kritika hadisa. Insistiranje na normativnosti sunneta. 2. Sunnet u metodologiji islamskog prava Definiranje sunneta kod metodologa šerijatskog prava. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Vanjska i unutarnja kritika hadisa. Uočavanje dihotomije u normativnosti sunneta Muhammeda, a.s. 3. Ši'itsko tumačenje sunneta Definiranje sunneta od šiitskih naučnika. Izvori vjere u šiitskoj tradiciji. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Vanjska i unutarnja kritika hadisa. Hadiska metodologija kod šiitskih autora. Normativnost sunneta u mišljenju šiitskih naučnika. 4. Orijentalisti i sunnet Orijentalističko definiranje sunneta. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Najznačajniji prigovori koje su uputili orijentalisti u vezi s hadisom i odgovori islamskih naučnika na njih. Vanjska i unutarnja kritika hadisa. Doprinos orijentalista hadiskoj nauci. 5. Sunnet u tradiciji tesavvufa Definiranje sunneta od mutesavvifa. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Vanjska i unutarnja kritika hadisa. Normativnost sunneta u mišljenju i djelu mutesavvifa. Ibn Arebijev odnos prema sunnetu. 6. Haridžijsko razumijevanje sunneta 		

	<p>Nastajanje i razvoj haridžijskog pokreta. Definiranje sunneta kod haridžija, ibadija. Literalistički pristup razumijevanju hadiskih tekstova. Insistiranje na potpunom slijeđenju Božijeg Poslanika, s.a.v.s. Sličnosti i različitosti haridžijskog razumijevanja sunneta i razumijevanja koje je prisutno kod pripadnika savremenog selefijskog pokreta.</p> <p>7. Rekapitulacija/Test</p> <p>8. Obnovitelji/reformisti i njihovo tumačenje sunneta s posebnim osvrtom na ed-Dihlevija, eš-Ševkanija i el-Mevdudija Razlika između obnove (<i>tedždid</i>) i reforme (<i>islah</i>). Modeli prevazilaženja krize u kojoj se našao muslimanski svijet. Obnoviteljsko definiranje sunneta. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Vanjska i unutarnja kritika hadisa. Uočavanje dihotomije u normativnosti sunneta.</p> <p>9. Obnovitelji/reformisti i njihovo tumačenje sunneta s posebnim osvrtom na Muhammeda Abdulvehhaba, senusije i el-ihvanul-muslimun Razlika između obnove (<i>tedždid</i>) i reforme (<i>islah</i>). Modeli prevazilaženja krize u kojoj se našao muslimanski svijet. Obnoviteljsko definiranje sunneta. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Vanjska i unutarnja kritika hadisa. Razumijevanje normativnosti sunneta.</p> <p>10. Modernističko razumijevanje sunneta (Muhammed Abduhu, Ahmed Emin, Tefvik Sidki, Mahmud Ebu Rejja, Kassim Ahmed) Modernističko definiranje sunneta. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Evaluacija hadisa. Historijska važnost sunneta.</p> <p>11. Ehlul-Kur'an, Sejjid Ahmed Han, Fazlur Rahman i njihov odnos prema sunnetu Modernističko definiranje sunneta. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Evaluacija hadisa. Historijska važnost sunneta.</p> <p>12. Odnos bošnjačkih tradicionalista prema sunnetu: percepcija sunneta u "Hikjmetu" i "El-Hidaji" Definiranje sunneta od hadiskih znanstvenika iz Bosne i Hercegovine. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Vanjska i unutarnja kritika hadisa. Insistiranje na normativnosti sunneta.</p> <p>13. Vjerski modernisti i njihovo razumijevanje sunneta (Džemaludin Čaušević, Safvet-beg Bašagić, Osman Nuri Hadžić i Husein-ef. Đozo) Definiranje sunneta od vjerskih modernista. Odnos Kur'ana i sunneta. Načini saznavanja uzornog života Muhammeda, a.s. Vanjska i unutarnja kritika hadisa. Uočavanje dihotomije u normativnosti sunneta.</p> <p>14. Svjetovni modernisti i njihovo razumijevanje sunneta (Dževad-beg Sulejmanpašić, Edhem Bulbulović i Abdurezak Hifzi Bjelevac) Definiranje sunneta od bosanskohercegovačkih svjetovnih modernista. Vanjska i unutarnja kritika hadisa. Insistiranje na zanemarivanju vjerske tradicije.</p> <p>15. Rekapitulacija svih tema</p>
--	---

Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Studentima će nakon uspješno savladanog gradiva biti upoznati s najvažnijim autorima i njihovim percepcijama značaja sunneta za individualni i kolektivni život muslimana.</p> <p><i>Vještine:</i> Studenti će biti osposobljeni da na pravilan način razumiju divergentne percepcije sunneta među muslimanskim i nemuslimanskim autorima.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Studenti će posjedovati teorijsko znanje i empirijske vještine neophodne da izgrade percepciju sunneta koja je u skladu s temeljnim zakonodavnim tekstovima, ali i aktualnim zahtjevima vremena i prostora.</p>
Metode izvođenja nastave:	<p>Nastava će se izvoditi u formi interaktivnih predavanja i vježbi. Rad u okviru predmeta će se odvijati na individualnom i grupnom nivou. Studenti su obavezni izraditi esej i prezentirati ga pred saradnikom i ostalim kolegama studentima.</p>
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p>Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% ocjene. Za prolaznu ocjenu neophodno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hasanović Zuhdija, <i>Percepcije sunneta</i>, El-Kalem i CNS, Sarajevo, 2012. 2. Hasanović Zuhdija, <i>Studije o percepcijama sunneta</i>, Fakultet islamskih nauka i El-Kalem, Sarajevo, 2018. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 'Azami (El-) Muhammed Mustafa, <i>Dirasat fil-hadis-in-nebevi ve terih tedvinih</i>, El-Mekteb el-islami, Bejrut, 1992. 2. Fazlur Rahman, <i>Duh islama</i>, Zenit, Beograd, 1983. 3. Karčić Fikret, <i>Društveno-pravni aspekt islamskog reformizma</i>, Islamski teološki fakultet, Sarajevo, 1990. 4. Kurdić Šefik, <i>Bošnjački tradicionalisti i njihove percepcija sunneta</i>, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2011. 5. Kurdić Šefik, <i>Islamski reformistički pokreti i njihov odnos prema sunnetu</i>, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2011. 6. Nakičević Omer, <i>Uvod u hadiske znanosti</i>, Sarajevo, 1986. 7. Nasr Seyyed Hossein, <i>Tradicionalni islam u modernom svijetu</i>, Sarajevo, 1994. 8. Silajdžić Adnan, <i>Muslimani u traganju za identitetom</i>, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu i El-Kalem – izdavački centar Rijasete Islamske zajednice u BiH, Sarajevo, 2006.

Šifra predmeta: INAK 0514	Naziv predmeta: Islam i savremeni svijet		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: IX	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 45	
		Predavanja: 30	
		Vježbe: 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s pozicijom muslimana u povijesti evropskoga kontinenta, i kršćanskom teološkom percepcijom islama, potom, obrazložiti studentima uzroke duboke krize savremenoga svijeta i predstaviti ključne obrasce njenoga manifestiranja; zatim, izložiti savremene forme prezentiranja islama te analizirati odnos između vjerovanja i religijske prakse savremenoga čovjeka, kao i između doktrinarnog i praktično-političkog tretiranja problema ljudskih prava. Konačno, ukazati na duboku krizu autoriteta u društvu, kao i na iz nje nastale brojne oblike alternativne ezoterijske duhovnosti te predočiti mogućnost kreiranja nove paradigme duhovnosti utemeljene na izvorima islama.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	<p>1. i 2. sedmica: Muslimani u kulturnome identitetu Evrope</p> <p>Upoznati polaznike ovoga Modula sa muslimanskim doprinosom razvoju europske kulturne historije. U susretu sa europskim narodima srednjega vijeka (Sicilija i Španija) muslimani su dali nemjerljiv doprinos njihovom znanstvenom i kulturnom razvoju. Posebno izdvajamo načelo multikulturalizma koji će Europu učiniti otvorenim kontinentom, a njegove narode sposobne za priznanje velikih kulturnih i civilizacijskih tradicija svijeta, konačno brojne teorije iz različitih naučnih oblasti te zapažene kulturne i civilizacijske vrijednosti.</p> <p>3. i 4. sedmica: Iskazivanje religije u postmodernoj kulturi: nova religioznost, fundamentalizam, radikalizam, integrizam, i civilna religija</p> <p>S obzirom da je religijski izraz najvidljiviji u izrazima kulture, prirodno je razumijevanje odnosa savremenoga čovjeka prema dragome Bogu, svijetu, te egzistenciji uopće, prevashodno tražiti u savremenim društvenim pojavama poput: novih religijskih pokreta, snažne sklonosti ka fundamentalističkome čitanju vjerskih tekstova, radikalne interpretacije religijskih principa, nastanka i populariziranja ideje civilne religije, i sl.</p> <p>5. sedmica: Muslimani između tradicije i moderniteta</p> <p>Još od vremena humanizma i renesanse (14.-16. stoljeće) religiozni ljudi svih religijskih tradicija žive u rascjepu između vlastite duhovne, religijske i kulturne tradicije i moderne kulture kao par excellence duhovne paradigme modernog</p>		

svijeta. Taj višestoljetni rascjep praćen je stalnim, nekada jačim a nekada slabijim frustracijama odnosno krizama identiteta, koju svaki čovjek pojedinačno i društvena grupa doživljavaju na svoj vlastiti način. Kroz ovaj temat studenti će se upoznati sa osnovnim uzrocima krize religijskog i kulturnog identiteta muslimana u današnjem svijetu te najzanimljivijim i najkarakterističnijim odgovorima muslimanskih autora na izazove modernizma.

6. sedmica: Kako mladima govoriti o religiji danas

Ovaj temat, nadovezujući se na analize razrađene u prethodnim cjelinama, dovest će u vezu objektivno primijetne mentalne, psihološke, duhovne i brojne druge promjene mladih generacija, sa univerzalnim religijskim učenjem, posebno se koncentrirajući na trenutne moduse interpretiranja religije mladima.

7. Značaj islamske tradicije u prevazilaženju krize vjerskoga identiteta

Budući da čovječanstvo prolazi kroz epohalnu krizu istinske intelektualnosti, sasvim je prirodno očekivati da se svi kulturni narodi danas u svijetu založe za rehabilitaciju specifičnog religijskoga gledanja na čovjeka i svijet, jer ona jedino može uspostaviti duhovnu i fizičku ravnotežu koja je do krajnjih granica razorena u modernoj kulturi. Dijalog religioznih i kulturnih naroda sa budućnošću svijeta jedino je moguć u toj perspektivi. Modul treba da odgovori na pitanje da li islam sa svojim specifičnim gledanjem na čovjeka i svijet može dati određeni doprinos u artikuliranju nove duhovne i kulturne paradigme savremenog svijeta.

8. sedmica: Parcijalni ispit

9. sedmica: Totalitarni karakter moderne znanosti i epohalno značenje bioetike

U naslovljenome predavanju tretirat će se slijedeća pitanja: metafizičko „zaleđe“ moderne znanosti; moderna znanost kao moć i ovladavanje; sprega moderne znanosti i vojne industrije; moderna znanost kao tehnika; moderna znanost kao biotehnologija; čovjek kao tehnička naprava; tržišna/liberalna eugenika. Zatim pitanja iz bioetike: etika pred izazovima modernog znanstvenotehnološkistrukturiranog svijeta; život u središtu odgovornosti, holistički, integrativni, pluriperspektivistički i multidisciplinarni karakter bioetike, filozofijsko značenje, religijsko i teološko pozvanje, te islamska perspektiva.

10. sedmica: Prvi vatikanski koncil kao odgovor na izazove krize autoriteta u modernom društvu - doktrina supsidijarnosti, erastianizam, infalibilizam i ultramontizam

Razumijevajući teoriju globalnog tržišnog kapitalizma kao jedan od pokazatelja duboke krize čovjekove religioznosti i društvene neodgovornosti, katolički teolozi teoretičari socijalnoga nauka izrazili su teoriju supsidijarnosti koja podrazumijeva princip odlučivanja i sprovođenja odluka na lokalnim nivoima odgovornosti, odnosno snaženje decentraliziranih kompetentnih autoriteta. Kao mogućnost ravnomjernijega raspoređivanja snage utjecaja i moći, princip supsidijarnosti

usvojila je i Evropska Unija Ugovorom iz Maastrichta 1992. godine. Međutim, ubrzo se pokazalo da ovakva vrsta interveniranja ne samo da ne rješava problem u njegovoj osnovi, već da, na neki način, uz izostanak dodatnih mehanizama, još više ubrzava ekonomsko raslojavanje i sâmim time produbljava krizu autoriteta u društvu. Umjesto produhovljenih lidera, u javnom, društveno-političkom i kulturnom ali i religijskom životu, kao uzori naročito mladih generacija promoviraju se vrlo često moćni, bogati i nemoralni pojedinci. Na žalost, odgovori muslimanskih teologa uglavnom su sporadični i odveć plošni, što govori o svojevrsnoj krizi autoriteta i među muslimanskim vjernicima.

11. sedmica: Ezoterija i razvoj modernog zapadnoevropskog ezoterizma

U prethodnome predavanju naznačena kriza autoriteta koje će se, između ostaloga, manifestirati i u ideologijsko-političkome insistiranju na idejama konzervatizma-fašizma, te okultizma-nacizma, ovdje će biti prvenstveno razmatrana kroz teologijsko-religijske teorije koje stoje u njihovim temeljima. Posebna pažnja bit će posvećena ezoterijskim tradicijama XX st., naročito djelovanju Aleistera Crowleya, Teozofskoga društva, perenijalističke škole mišljenja i Rudolfa Steinera.

12. sedmica: Ezoterijsko razumijevanje geopolitičkog koncepta Evroazije

Jedan od najkonkretnijih angažmana ezoterijskih učenjaka vidljiv je u različitom čitanju odnosno razumijevanju geopolitičkog koncepta Evroazije. Dok se evroazijski politički blok uglavnom predstavlja kao vrsta protuteže sjevernoatlantskoj vojno-političkoj organizaciji, postoji cijeli niz argumenata koji upućuju na realnu mogućnost prepoznavanja zajedničkih elemenata ključnih za razvoj i promoviranje identiteta oba bloka. Značajan dio tih učenja proizišla su iz ezoterijske duhovnosti, štaviše, ne samo da su neke od utjecajnih ličnosti iz političkoga života bile članovi različitih ezoterijskih organizacija već je moguće detektirati i identične izvore na kojima se razvija pseudomitska narav ova dva trenutno najutjecajnija geopolitička bloka, a na koju se fokusiraju savremeni pomotoriezoterijskog učenja.

13. sedmica: Drugi vatikanski koncil i dokument „Nostra Aetate“

Riječ je zasigurno o jednome od najznačajnijih događaja u XX st. koji je snažno utjecao na odnose među ljudima općenito a vjernicima posebno. Prirodno razvijajući osnovnu ideju ovoga modula, studentima će biti izloženi: društveno-historijski kontekst u kojemu je sazvan Drugi vatikanum, promjene koje su se izravno odnosile na život Rimokatoličke crkve, a posebna pažnja bit će posvećena za naš kontekst najvažnijem dokumentu „Nostra Aetate“, odnosno definiranom jednom novom odnosu Crkve i katoličkih vjernika prema drugima, a naročito prema muslimanima.

14. sedmica: Muslimanske perspektive međureligijskog dijaloga u savremenom evropskom društvu

Budući da čovječanstvo prolazi kroz epohalnu krizu istinske intelektualnosti, sasvim je prirodno očekivati da se svi kulturni narodi danas u svijetu založe za rehabilitaciju specifičnog religijskoga gledanja na čovjeka i svijet, jer ona jedino može uspostaviti

	<p>duhovnu i fizičku ravnotežu koja je do krajnjih granica razorena u modernoj kulturi. Dijalog religioznih i kulturnih naroda sa budućnošću svijeta jedino je moguć u toj perspektivi. Modul treba da odgovori na pitanje da li islam sa svojim specifičnim gledanjem na čovjeka i svijet može dati određeni doprinos u artikuliranju nove duhovne i kulturne paradigme savremenog svijeta.</p> <p>15. REKAPITULACIJA</p>
Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Uspješnim polaganjem ovoga modula, studenti bi bili detaljnije upoznati sa fenomenom događanja duboke duhovne i moralne, odnosno, tradicionalno shvaćeno, intelektualne krize modernoga čovjeka. Pri tome, kroz povijesne paradigme, iskazane iz teološkog rakursa, saznat će osnovne podatke o značaju muslimanskoga nasljeđe za religijski i kulturni identitet Evrope. Naslanjajući se na sve to, posebno bi se upoznali sa osnovnim oblicima, s jedne strane, odgovora na krizu tradicionalno shvaćenog autoriteta, te, s druge strane, imali bi priliku steći osnovne informacije o teorijama razvijenim izravno iz tog novog razumijevanja svijeta te čovjekovog odnosa prema višnjemu Bogu.</p> <p><i>Vještine:</i> Usvajajući sadržaje izložene na predavanjima te u preporučenoj literaturi, studenti bi stekli sposobnost konkretnijega razumijevanja osnovnih religijskih odnosno religijsko-kulturnih specifičnosti savremene Evrope, i kao složenog političkog bloka, ali i kao polu-mitskoga entiteta. Na temelju toga, moći će s većom preciznošću uočavati složenost muslimanskoga prisustva na evropskome tlu u našem vremenu.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Zadovoljavajući makar osnovne zadatke predviđene na ovome kursu, studenti će biti u stanju u osnovnoj mjeri razumjeti te u određenoj mjeri posredovati u kreiranju jedne nove duhovne paradigme utemeljene na izvorima islama, drugim riječima, moći će se kompetentno uključiti u dijalog sa brojnim institucionalnim ali i teorijskim kritikama religije kao takve, koje dolaze, uslovno rečeno, i iz vana ali i koju implicitno promoviraju i sâmi muslimani, te, napose, osporavanjima islamskoga učenja.</p>
Metode izvođenja nastave:	<p>1. eks katedra 50 %</p> <p>2. razgovor 30 %</p> <p>3. prezentacije 20 %</p>
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p><i>Redovni studenti:</i></p> <p>1. aktivnost na času (prisustvovanje i prezentacija) 20 %</p> <p>2. Prva parcijala 40 %</p> <p>3. Druga parcijala 40 %</p> <p><i>Vanredni studenti:</i></p> <p>1. Prva parcijala 50 %</p>

	2. Druga parcijala 50 %
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adnan Silajdžić, „Muslimanski teološko-filozofski doprinos razvoju evropskog kulturnog identiteta“, <i>Zbornik radova FIN-a</i>, Sarajevo, 2011., str. 195.-219. 2. <i>Aporije multikulturalizma</i>, Mediterran Publishing, Novi Sad, 2012. (priredili AlparLošonc i Dragan Prole), str. 9.-41. 3. Adnan Silajdžić, „Križa religijskog identiteta u današnjem svijetu“, u hrestomatiji: <i>Savremene akaiidske teme I</i>, FIN, Sarajevo, 2007., str. 133.-155. 4. Adnan Silajdžić, „Značenje i značaj islamske tradicije“, <i>Zbornik radova naučnog skupa „Islamska tradicija Bošnjaka: Izvori, razvoj i institucije, perspektive“</i>, Sarajevo, Rijaset islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, 2007., str. 13.-22. 5. Jakov Jukić, <i>Budućnost religije</i> (poglavlja o fenomenologiji religije), Split, 1991. 6. Dževad Hodžić, <i>Odgovornost u znanstvenotehnološkom dobu</i>, Sarajevo, Tugra, 2008., str. 42.-66.; 233.-242. 7. Papinsko vijeće „Pravda i mir“, <i>Za reformaciju međunarodnoga financijskoga i monetarnog sustava – U perspektivi javnog autoriteta s univerzalnom nadležnošću</i>, Edicija: Dokumenti br. 153, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2012., str. 9.-15.; i 26.-37. 8. Jakov Jukić, „Nove društvene prilike i ezoterično-okultna religioznost“, u knjizi: <i>Novi religiozni pokreti: Zbornik radova sa znanstvenog simpozija Filozofskog fakulteta Družbe Isusove o novim religioznim pokretima</i>, Zagreb, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, 1997., str. 108.-149. 9. T. Haverić, „Bosanski muslimani i (post)modernost“, „Oslobođenje“, 12. 04., 19. 04, i 01. 05. 2014. 10. Antoine Faivre, <i>Ezoterija</i>, Zagreb, Naklada Jesenski i Turk, 2010., str. 5.-34.; 111.-135. 11. Filip Tunjić, „Međueuropa“, u časopisu: <i>Društvena istraživanja</i>, svezak 16, br. 4-5 (90-91), listopad 2007., str. 891.-910. 12. Александр Дугин, „Евроазијско несвесно“, у књизи: ?????????? ??????????, Београд, Логос, 2008., стр. 29.-42. 13. Adnan Silajdžić, „Drugi vatikanski koncil i islam (1962.-1965.)“, u knjizi: <i>Islam u otkriću kršćanske Evrope: Povijest međureligijskog dijaloga</i>, Sarajevo, Fakultet islamskih nauka, 2003., str. 309.-343. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rešid Hafizović, „O kulturnom identitetu Europe“, u knjizi: <i>Islam u kulturnom identitetu Europe</i>, Sarajevo, Naučnoistraživački institut „Ibn Sina“, 2018., str. 52.-87. 2. Ana Matan, „Izazovi suvremene političke misli“, u: RaymondPlant, <i>Suvremena politička misao</i>, Zagreb, 2002.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Bert van den Brink, „Pravednost i solidarnost. Spor liberalizma i komunitarijanizma u političkoj filozofiji“, <i>Treći program Hrvatskog radija</i>, br. 47, Zagreb, 1995. 4. Hans Jonas, <i>Princip odgovornost</i>, Sarajevo, 1990. 5. Jurgen Habermas, <i>Budućnost ljudske prirode – vjerovanje i znanje</i>, Zagreb, 2006. 6. Dževad Hodžić, <i>Religija i znanost u bioetičkom ključu</i>, Zenica, 2012. 7. Jusuf Žiga, <i>Zemljoradnici vremena</i>, Svjetlostkomerc, Sarajevo, 2006.
--	---

Šifra predmeta: INFI 0511	Naziv predmeta: Savremene fikske studije		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: IX	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj predmeta:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznati studente sa pozicijom šerijata u savremenim društvima; 2. Uvesti studente u savremena kretanja i tendencije u islamskim pravnim istraživanjima, posebno u istraživanjima tema kao što su: zaštićene vrijednosti šerijata, ljudska prava u islamu, institucija idžtihada i fetve u savremenom dobu, fikh muslimanskih manjina, problematika medicinskog fikhai dr.; 3. Usmjeriti studente na istraživanje nedovoljno proučenih tema u savremenim fikhskim radovima, poput savremenih medicinskih pitanja, pitanja islamskog bankarstva i poslovanja vakufima. 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ciljevi šerijata u savremenim fikhskim studijama I 2. Ciljevi šerijata u savremenim fikhskim studijama II 3. Institucija idžtihada i fetve u savremenim fikhskim istraživanjima I 4. Institucija idžtihada i fetve u savremenim fikhskim istraživanjima II 5. Modeli primjene šerijata u savremenim državama i društvima 6. Islam i ljudska prava: uvod u problematiku 7. Savremene bankarsko-finansijske transakcije u svjetlu šerijatskih normi 8. Parcijalni ispit I 9. Medicinska pitanja iz šerijatsko pravne perspektive I 10. Medicinska pitanja iz šerijatsko pravne perspektive II 11. Savremeni fikhski problemi muslimanskih manjina 12. Savremena vakufska problematika 13. Koncept građanstva u savremenoj islamskoj pravnoj misli 14. Sigurnost društva u savremenoj islamskoj pravnoj misli 15. Rezime 		

Ishodi učenja:	<p>Nakon odslušanog i položenog predmeta studenti će biti u stanju da:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prepoznaju najvažnije probleme koji su predmet analize u savremenim fikhskim studijama (<i>el-buhus el-fikhijje el-mu'asire</i>); 2. Elaboriraju razvoj diskursa o ciljevima šerijata u savremenim fikhskim studijama, te ulogu idžtihada i fetve u savremenim fikhskim istraživanjima; 3. Diferenciraju različite modele primjene ili prakticiranja šerijata u savremenim državama; 4. Analiziraju kamatno poslovanje kovencionalnih banaka i drugih finansijskih institucija iz ugla islamske pravne doktrine, kao i najvažnije modalitete poslovanja u islamskim finansijskim ustanovama; 5. Diskutiraju o šerijatsko pravnim i etičkim aspektima savremenih medicinskih postupaka, kao što su vještačka oplodnja, kontracepcija, transplantacijai dr. 6. Interpretiraju savremene fikhske studije koje se bave kontekstualiziranjem fikha za potrebe manjinskih muslimanskih zajednica, savremenom vakufskom problematikom i odnosom islama prema fenomenu nasilja i terorizma; 7. Samostalno istražuju savremene fikhske teme.
Metode izvođenja nastave:	<p>Predavanja; prezentacije; vježbe; tekstualne analize</p>
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p><i>Redovni i vanredni studenti:</i></p> <p>Seminarski rad: 20 bodova</p> <p>Parcijalni ispit I: 40 bodova</p> <p>Parcijalni ispit II: 40 bodova</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Avde, Džasir, <i>Ciljevi Šerijata</i>, CNS, Sarajevo, 2012. 2. Karčić, Fikret, <i>Islamske teme i perspektive</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2009. 3. Karčić, Fikret, <i>Društveno pravni aspekt islamskog reformizma</i>, Islamski teološki fakultet, Sarajevo, 1998. 4. Karić, Enes, <i>Ljudska prava u kontekstu islamsko-zapadne debate</i>, Pravni centar – Fond otvoreno društvo BiH, Sarajevo, 1996. 5. <i>Savremene fikhske teme</i> (hrestomatija), prir. Enes Ljevaković, FIN, Sarajevo, 2006. 6. Karadavi, Jusuf, <i>Fikh muslimanskih manjina: kako biti musliman na Zapadu</i>, Libris, Sarajevo, 2004. 7. Muhammed Taqi Usmani, <i>Uvod u islamske finansije</i>, Selsebil, Živinice, 2003.

	<p>8. Ebu Fadl Muhsin Ibrahim, <i>Biomedicina – islamski pogledi</i>, Libris, Sarajevo, 2001.</p> <p>9. Ebu Fadl Muhsin Ibrahim, <i>Transplantacija organa, eutanazija, kloniranje i pokusi na životinjama: islamski stav</i>, U. G. Mladi muslimani, Sarajevo, 2005.</p> <p><i>Dopunska:</i></p> <p>1. <i>El-Medželletu-l-'ilmijje li-l-Medžlisi-l-urubii li-l-ifta' ve-l-buhus</i>, Dablin.</p> <p>2. Đozo, Husein, <i>Sabrana djela</i>, El-Kalemi FIN, Sarajevo, 2006.</p> <p>3. Karčić, Fikret, <i>Studije o šerijatskom pravu</i>, Bemust, Zenica, 1997.</p> <p>4. Ekmeleddin Ihsanoglu, <i>Kultura suživota</i>, Connectum, Sarajevo, 2006.</p> <p>5. Muhammed Se'id Ramadan el-Buti, <i>Kadaja fikhijemu'asire</i>, Daru-l-Farabi, 2004.</p> <p>6. 'Ali Muhjiddin el-Karadagii 'Ali Jusuf el-Muhammedi, <i>El-Kadaja-l-fikhijje-l-mu'asire</i>, Daru-l-beša'iri-l-islamijje, Bejrut, 2005.</p> <p>7. Vehbe ez-Zuhajli, <i>El-Mu'amelatu-l-malijjetu-l-mu'asire</i>, Daru-l-fikr, Damask, 2002.</p> <p>8. Wael B. Hallaq, <i>Zatvaranje vrata idžtihada: kritička studija</i>, FIN i El-Kalem, Sarajevo, 2006.</p> <p>9. Ibrahim Džananović, <i>Idžtiħad u prva četiri stoljeća islama</i>, FIN, Sarajevo.</p>
--	---

Šifra predmeta: INIC 0512		Naziv predmeta: Islam u Evropi	
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: IX	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Ovaj predmet je posvećen izučavanju pitanja koja aktualizira islamsko prisustvo u Evropi kao što su: uzajamne evropsko-muslimanske percepcije, mjesto islama u javnom evropskom prostoru, politike priznavanja islama i muslimana, odnos evropskih muslimana sa ostatkom muslimanskog svijeta, odnos vjere i kulture, islamska materijalna i nematerijalna kultura, njen karakter i bogatstvo, stanje i stepen istraženosti te izazovi za njeno očuvanje. Glavni ciljevi predmeta su: 1) Proširivanje znanja i sposobnosti kritičke analize i akademske artikulacije mišljenja kod studenata o pitanjima koja nameće muslimansko prisustvo u Evropi kao što su percepcije islama i Evrope, multikulturalizam, islamofobija, mjesto vjere u javnom prostoru, predstavljanje muslimana, institucionalizacija islama, te odnos vjere i kulture. 2) Studente uvesti u glavne teme iz oblasti studija savremenog stanja i perspektiva islamske materijalne i nematerijalne kulture;</p>		
Tematske jedinice:	<p>1. sedmica: Islam u Evropi i S. Americi: ključne teme i teorijski okviri za njihovo izučavanje</p> <p>2. sedmica: Islam i identitet Evrope</p> <p>3. sedmica: Zapadnjačke percepcije islama: Islam kao sastavnica evropskog identiteta vsorijentalizam i islamofobija</p> <p>4. sedmica: Okcidentalizam: muslimanske percepcije Evrope</p> <p>5. sedmica: Sloboda vjere: okvir za razvoj islamske kulture u Evropi i S. Americi</p> <p>6. sedmica: Politike priznavanja: integracija, predstavljanje i institucionalizacija</p> <p>7. sedmica: Islam u javnoj sferi evropskih društava: džamije i hidžab</p> <p>8. sedmica: Evro-američki muslimani i muslimanski svijet: transnacionalne mreže i institucije</p> <p>9. sedmica: Evro-američki muslimani i muslimanski svijet - nastavak</p> <p>10. sedmica: Vjera i kultura: evropski islam ili evro-islamska kultura?</p> <p>11. sedmica: Islamska materijalna i nematerijalna kultura u Evropi: karakteri bogatstvo</p>		

	<p>12. sedmica: Stanje i stepen istraženosti: Stanje spomenika i institucije koje o njima brinu</p> <p>13. sedmica: Nestajanje</p> <p>14. sedmica: Perspektive islama i islamske kulture u eri globalizacije i obnove identiteta</p> <p>15. sedmica: Rekapitulacija</p>
Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Napredno poznavanje pitanja koja nameće muslimansko prisustvo u Evropi te glavnih tema iz oblasti studija savremenog stanja i perspektiva islamske materijalne i nematerijalne kulture;</p> <p><i>Vještine:</i> Kriitička analiza i akademska artikulacija mišljenja o gore navedenim pitanjima;</p> <p><i>Kompetencije:</i> Sposobnost vođenja interkulturalnog dijaloga o pitanjima kao što su percepcije islama i Evrope, multikulturalizam, islamofobija, mjesto vjere u javnom prostoru, predstavljanje muslimana, institucionalizacija islama, te odnos vjere i kulture.</p>
Metode izvođenja nastave:	<p>1. Predavanja 60%</p> <p>2. Interaktivni oblici nastave (diskusije, seminari) 20%</p> <p>3. Prezentacije studenata 20%</p>
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p>Učešće u (konsultativnoj) nastavi 10%, esej 25% (na temu odobrenu od nastavnika), parcijalni 25%, i završni ispit 40% konačne ocjene.</p> <p>Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja. Probijanje rokova biće sankcionirano oduzimanjem jednog boda za svaki dan kašnjenja.</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Islam u Evropi: hrestomatija, prir. A. Alibašić, 2017. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Ahmed, M. Basheer, prir., <i>Muslimanski doprinos svjetskoj civilizaciji</i>, Sarajevo, El-Kalem i CNS, 2010. 3. Al-Hassani, Salim T S, prir. <i>1001 Inventions: Muslim Heritage in our World</i>, Manchester, Foundation for Science, Technol. and Civ., 2007. 4. Alibašić, Ahmet i Muhamed Jusić, prir., <i>Islamofobija: pojam, pojava, prevencija</i>, Sarajevo, El-Kalem i CNS, 2014. 5. Almond, Ian, <i>Predstavljanje islama u zapadnjačkoj misli</i>, Sarajevo, CNS, 2011. 6. Čolaković, Zlatan i Marina Rojc-Čolaković, <i>Mrtva glava jezik progovara</i>, Podgorica, Almanah, 2004. 7. Hadžijahić, Muhamed, <i>Od tradicije do identiteta</i>, Zagreb, Islamska zajednica Zagreb, 1990.

	<ol style="list-style-type: none"> 8. Hadžimuhamedović, Amra. <i>Naslijede, rat i mir</i>, Sarajevo, Sarajevo University Press, 2015. 9. Karčić, Fikret, prir. <i>Muslimani Balkana: „Istočno pitanje“ u XX. vijeku</i>, Tuzla, Behram-begova medresa, 2001. 10. Karčić, Fikret, „Muslimani Balkana na pragu XXI vijeka“, <i>Znakovi vremena</i>, vol. 3, br. 9-10 (2000), str. 209-218. 11. Lindholm, Tore i drugi., prir., <i>Sloboda vjere ili uvjerenja: priručnik</i>, Sarajevo, CNS, 2015. 12. Mulović, Azra i Hikmet Karčić, prir., <i>Muslimanski svijet: populacija i religioznost</i>, Sarajevo: CNS i Nahla, 2013. 13. Nielsen, Jorgen i drugi, <i>Muslimani u Evropi</i>, Sarajevo, CNS i El-Kalem, 2011. 14. Ramadan, Tarik, <i>Evro-američki muslimani i budućnost islama</i>, Sarajevo, Udruženje ilmijjelZuBiH, 2007. 15. Ramadan, Tariq, <i>Radikalna reforma</i>, Sarajevo, CNS i El-Kalem, 2011. 16. Roy, Olivier, <i>Sekularizam se susreće sa islamom</i>, Sarajevo, El-Kalem i CNS, 2012. 17. Silajdžić, Adnan, <i>Islam u otkriću kršćanske Evrope</i>, Sarajevo, FIN, 2003.
--	---

Šifra predmeta: INOP 0503	Naziv predmeta: Metodi istraživanja		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: IX	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni	Ukupan broj sati: 75 Predavanja: 30 Seminar: 15 Vježbe: 30		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Ciljevi predmeta:	Predmet treba da studentima pruži teorijska znanja i vještine neophodne za istraživanje u islamskim naukama, uključujući osposobljavanje studenata za samostalno istraživanje.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznavanje s planom predavanja. Ključni pojmovi metodologije istraživanja u islamskim naukama: metod, metodologija, istraživanje i islamske nauke 2. Izrada istraživačkog projekta u islamskim naukama I. 3. Izrada istraživačkog projekta u islamskim naukama II. 4. Metod tekstualne analize I. 5. Metod tekstualne analize II. 6. Historijski metod. 7. Komparativni metod. 8. Etnografski metod. 9. Bibliotečko istraživanje. 10. Izabrana referentna djela za istraživanje u islamskim naukama. 11. Prezentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 12. Prezentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 13. Prezentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 14. Prezentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 15. Rezime 		
Ishodi učenja:	Studenti će nakon odslušanog i položenog predmeta biti u stanju da: <ol style="list-style-type: none"> a) definiraju i pojasne ključne pojmove metodologije istraživanja u islamskim naukama; b) diferenciraju i objasne ulogu svake od pojedinih faza istraživačkog postupka; 		

	<p>b) elaboriraju ulogu različitih metoda u istraživanju na polju islamskih disciplina;</p> <p>c) konsultiraju referentna djela za istraživanja na polju islamskih nauka;</p> <p>d) urade istraživački projekat na polju islamskih nauka;</p> <p>e) pripreme sinopsis magistarskog rada.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja; prezentacije; tekstualneanalize; radionice; vježbe i dr.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p>Zadaće na vježbama i/ili seminaru: 20 %</p> <p>Istraživački projekat u islamskim naukama: 50 %</p> <p>Završni ispit: 30 %</p> <p>Student je obavezan na svim provjerama znanja, vještina i sposobnosti ostvariti minimalno 55 % od predviđenog broja bodova.</p> <p>Konačna ocjena formira se sabiranjem bodova ostvarenih u okviru različitih provjera znanja.</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>1. Fikret Karčić, <i>Metodi istraživanja u islamskim naukama</i>, Sarajevo: El-Kalem i CNS, 2013, 106 str.</p> <p><i>Dopunska:</i></p> <p>1. Louay Safi, <i>Izvoriznanja: komparativna studija o islamskim i zapadnim metodima istraživanja</i>, Sarajevo: El-Kalem, 2013, 269 str.</p> <p>2. 'Abdulvehhab Ibrahim EbuSulejman, <i>Kitabetu el-bahs el-'ilmi ve mesadir ed-dirasat el-islamijje</i>, Daru-š-šuruk, 1986, 679 str.</p>

Šifra predmeta: INTE 0515		Naziv predmeta: Analitički i primjenjeni tefsir	
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa izvornim tefsirskim tekstovima, pogotovo "imama mufassira", Taberija, i osposobiti ih da korektno čitaju i razumijevaju ne samo ovaj, nego i sve klasične tefsire.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. sedmica: Uvod u <i>usūlu t-tefsīr</i>. 2. sedmica: <i>Muqaddima fi usūli t-tefsīr</i> Ibn Tejmije, 43-49. 3. sedmica: Razilaženja u tefsiru: <i>Muqaddima</i>, 50-92. 4. sedmica: Najbolji metod tumačenja Kur'ana: <i>Muqaddima</i>, 93-101. 5. sedmica: Tefsir predajom i razumom: <i>Muqaddima</i>, 102-106. 6. sedmica: Komentar Isti'aze i Bismille: Taberi, I, 76-89; 7. sedmica: Komentar prvih šest ajeta Fatihe: Taberi, I, 89-101. 8. sedmica: Prvi parcijalni ispit. 9. sedmica: Komentar Eliflamima, Bekare 1-5: Taberi: I, 118-140. 10. sedmica: Komentar Kissatu Adema, Bekare, 30-39: Taberi, I, 232-286. 11. sedmica: Komentar ajeta o kravi, Bekare, 67-81: Taberi, I, 378-431. 12. sedmica: Komentar Ajetul-kursije, Bekare, 255: Taberi, III, 6-15. 13. sedmica: Komentar sura od en-Nas do et-Tin: Bejdavi, 862-813. 14. sedmica: Komentar sura od eš-Šerh do en-Nebe': Bejdavi, 812-786. 15. sedmica: Rezime i verifikacija prisustva studenata. 		
Ishodiucenja:	Otkloniti kontinuirani strah kod studenata od klasičnog tefsirskog i općenito arapskog teksta iz nauka o islamu; podučiti studente tzv. <i>aqwalu</i> , tako frekventno prisutnom u tefsiru ashaba i tabi'ina, kako bi, nakon toga, sami uvidjeli da je svako "jedino" tumačenje svakog ajeta u Kur'anu - pogrešno (Gazali) ikako je kur'anski tzv. <i>ikhtilaf</i> (semantičko razlikovanje) u pojedinim riječima, ajetima, pasusima i, čak, kratkim surama zapravo odlika ne samo Kur'ana nego i mišljenja o Kur'anu kao Allahovoj natprirodnoj, nenadmašnoj Riječi.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, prezentacije, prevodenje i analiziranje tefsirskih tekstova.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<i>Redovni:</i> Aktivnost na nastavi: 20 bodova; Prva parcijala 30 bodova;		

	<p>Završni ispit: 50 bodova</p> <p><i>Vanredni:</i></p> <p>Prva parcijala: 50 bodova;</p> <p>Završni ispit: 50 bodova.</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ibn Tejmijje, <i>Muqaddima fi usūli t-tefsīr</i>, Dāru l-džili li t-tibāa'a, Kairo. 2. Taberi, <i>Džāmi'u l-bejān 'an te'wīli āji l-Qur'ān</i>, Dāru s-selām, Kairo, 2007. 3. Bejdavi, <i>Enwāru t-tenzīl we esrāru t-te'wīl</i>, Daru r-rušd, Bejrut, 2000.

Šifra predmeta: INIC 0513	Naziv predmeta: Istraživanja u islamskoj civilizaciji		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Ovaj predmet sastoji se od tri cjeline. Prva upoznaje studente s nastankom i razvojem muslimanske historiografije. Posebna pažnja posvećena je tehnikama i analizi primarnih izvora. Druga cjelina uvodi studenta u najčešće korištene metode etnografskih istraživanja islamske kulture, dok ga treća cjelina uvodi u arhivska istraživanja islamske kulture posebno na Balkanu.</p> <p>Ciljevi predmeta su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznati studenta s nastankom i razvojem muslimanske historiografije u klasičnom dobu i u Osmanskom carstvu; 2. Razviti kritički odnos prema svim djelima o historiji islamske civilizacije uključujući ona nastala na Zapadu; 3. Osposobiti studenta za etnografska i arhivska istraživanja islamske kulture posebno u balkanskom kontekstu. 		
Tematske jedinice:	<p>1. sedmica: Šta je historiografija? Karakteristike muslimanske historiografije; Periodizacija</p> <p>2. sedmica: Rana historijska djela: <i>Sijer, Megazi, Futuhat, Ensab</i>; Razvoj historijskog pisanja; Škole Hidžaza, Jemena, Šama i Iraka; Vrste historijskih djela: <i>Tabekat</i>, Svjetska historija; Lokalna historija; Putopisi; Geografski rječnici</p> <p>3. sedmica: Istaknuti muslimanski historičari: El-Ja'kubi, Et-Taberi, El-Mes'udi, El-Biruni, Ibn el-Esir i drugi</p> <p>4. sedmica: Razvoj historijskog kriticizma: Uloga hadisa</p> <p>5. sedmica: Filozofija historije: Es-Sehavi, Ibn Haldun</p> <p>6. sedmica: Muslimanska historiografija na drugim jezicima muslimanskih naroda; Lokalne historije; Kritička ocjena muslimanske historiografije i zapadnjačka djela o historiji islama</p> <p>7. sedmica: Etnografska istraživanja i terenski rad</p> <p>8. sedmica: Promatranje i sudjelujuće promatranje</p>		

	<p>9. sedmica: Strukturirani, polustrukturirani i neformalni intervjui</p> <p>10. sedmica: Bilježenje i organiziranje podataka; obrada i analiza rezultata</p> <p>11. sedmica: Najvažniji arhivi, biblioteke, katalogi i bio-bliografski izvori za izučavanje muslimanske historije u Bosni, na Balkanu, u muslimanskim zemljama i na Zapadu</p> <p>12. sedmica: Paleografija i kodikologija muslimanskog svijeta na primjeru rukopisa u bosanskim bibliotekama</p> <p>13. sedmica: Defteri, sudski sidžili i vakufname kao historijski izvori</p> <p>14. sedmica: <i>Prezentacija studentskih radova</i></p> <p>15. sedmica: <i>Revizija</i></p>
Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Sticanje osnovnih znanja o nastanku i razvoju muslimanske historiografije, o etnografskom metodu, te o značajnim arhivima i bibliotekama s građom o muslimanskom naslijeđu, posebno rukopisa.</p> <p><i>Vještine:</i> Čitanje tekstova historiografskih djela muslimanskih autora; sastavljanje intervjua i anketa; snalaženje u pretraživanju izvorne bibliotečke i arhivske građe.</p> <p><i>Kompetencije:</i> sposobnost biranja teme i samostalnog istraživanja u cilju izrade master rada.</p>
Metode izvođenja nastave:	<p>1. Predavanja 60%</p> <p>2. Video prezentacije i čitanje originalnih izvora 20%</p> <p>3. Prezentacije studenata 20%</p>
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<ul style="list-style-type: none"> - Učešće u nastavi (za vanredne studente u konsultativnoj nastavi) 10%; - Esej (na temu odobrenu od nastavnika) 30%; - Parcijalni ispit 30% (iz gradiva za prvih sedam sedmica); - Završni ispit 30% konačne ocjene. <p>Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja. Probijanje rokova biće sankcionirano oduzimanjem jednog boda za svaki dan kašnjenja.</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Istraživanja u islamskoj civilizaciji: hrestomatija, prir. A. Alibašić i A. Zubčević. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dunlop, D. (1985). <i>Arab Civilization to A.D. 1500</i>. Essex: Longman. 2. Duri, Abdul al-Aziz. (1983). <i>The Rise of historical writing among the Arabs</i> (Trans. Conrad, L.). Princeton: Princeton University Press. 3. Faruqi, Ahmed N. (1979). <i>Early Muslim Historiography</i>. Delhi: Idarah-Adabiyat.

4. Gibb, H. (2008). *Studies on the Civilization of Islam*. London: Routledge&Kegan Paul Limited.
5. Ibn Haldun, *Muqaddima*, Sarajevo, El-Kalem, 2007.
6. Ibn Khaldun. (1980). *The Muqaddimah* (Trans. Rosenthal, F.). Princeton: Princeton University Press.
7. Karić, Enes, *Ibn Haldun:Uvod u čitanje Al-Muqaddime*, Sarajevo, El-Kalem, 2008.
8. Khalidi, Tarif. (1975). *Islamic Historiography*. Albany: State University of New York Press.
9. Khalidi, Tarif. (1994). *Arabic Historical Thought in Classical Period*. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Rasul, Muhammad Gholam. (1976). *The origin and development of Muslim Historiography*. Lahore: Sh. MuhammadAshraf.
11. Robinson, Chase. (2003). *Islamic Historiography*. USA: Cambridge University Press.
12. Rosenthal, F. (1968). *A history of Muslim Historiography*. Leiden: E.J. Brill.
13. Siddiqi, Abdul Hamid. (1981). *The Islamic Concept of History*. Lahore: Kazi Publication.
14. Tahir, Hamid Ahmad. (2004). *Muqaddimat Ibn Khaldun*. Cairo: Dar Al-Fajr Li al-Turath.
15. Zaman, Mira Khan. (1990). "The Qur'anic Concept of History." *Hamdard Islamicus*, 13 (2).
16. Bernard, H.R. 2001 (2nd edn) *Research methods in anthropology*. Alta Mira:London (4th edn 2006).
17. Ellen, R.F. 1984 (ed.) *Ethnographic research: a guide to general conduct*. London: Academic Press.
18. Gupta, A. & J. Ferguson (eds.) 1997. *Anthropological locations: boundaries and grounds of a fieldscience*. Berkeley: University of California Press.
19. Hammersley, M. & P. Atkinson 1983. *Ethnography: principles in practice*. London: Tavistock.
20. Hastrup, K. & P. Elvén 1990. 'Anthropological advocacy: a contradiction in terms?', *CurrentAnthropology* 13: 301-310.
21. Koller, Markus i Kemal H. Karpat, *Ottoman Bosnia: a History in Peril*, Madison, University of Wisconsin Press, 2004.
22. Miović, Vesna, *Dubrovačka Republika u spisima namjesnika Bosanskog ejaleta i Hercegovačkog sandžaka*. Dubrovnik: Državni arhiv u Dubrovniku, Matica Hrvatska – ogranak
23. Dubrovnik; Istorijski arhiv Sarajevo; Kantonalni arhiv Travnik, 2008.
24. Paić-Vukić, Tatjana, *Svijet Mustafe Muhibbija, sarajevskoga kadije*, Zagreb, Srednja Europa, 2007.
25. Relja, Renata, „Metodološke posebnosti suvremenog etnografskog istraživanja, *Godišnjak Titius*, god. 4, br. 4 (2011.), 179-193
26. Toš, Džon, *U traganju za istorijom*, Clío: Beograd, 2008.

Šifra predmeta: INRP 0525	Naziv predmeta: Kreativnost u vjerskoj nastavi		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 6 (3 ECTS praksa)
	Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15 Praksa	
Učesnici u nastavi:	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Poticanje kreativnosti studenata kao budućih vjeroučitelja u osmišljavanju i provođenju nastave koja potiče kreativnost učenika. Osposobljavanje studenata u izradi nastavnih priprema i materijala koji potiču kreativnost učenika, primjeni kreativnih nastavnih strategija, sredstava i pomagala, kreativne didaktičko-metodičke aparature, primjeni kreativnih modela nastave.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Temeljni pojmovi (kreativnost, stvaralaštvo, inovativnost, autonomija, divergentno mišljenje, fluentnost, originalnost, fleksibilnost, elaborativnost, reflektivni praktičar, akcijsko učenje). 2. Kreativno razmišljanje: islamska perspektiva (analiza kur'anskih riječi koje pozivaju ljude da misle kreativno – tafakkur, idrak, fiqh, tanaqqul, tadhakkur i druge; "stilovi razmišljanja" u Kur'anu - znatiželjno (Musa a.s. i h. Hidr; Ibrahim a.s. i pitanje oživljavanja...), hipotetičko, racionalno, kontemplativno, emocionalno, kritičko...; uloga idžtihada u poticanju kreativnosti). 3. Invencije i kreativnost muslimana u različitim naučnim oblastima i umjetnosti. 4. Društveni i individualni aspekt kreativnosti i stvaralaštva (kulturne i povijesne razlike u odnosu prema kreativnosti i stvaralaštvu; karakteristike i značaj kreativnih pojedinaca). 5. Teorije kreativnosti (kreativnost u okviru različitih teorija; definicije kreativnosti; stvaralački proces; odnos inteligencije i kreativnosti; motivacija i kreativnost). 6. Utjecaj aktivnog učenja u visokoškolskoj nastavi na razvoj kreativnosti budućih vjeroučitelja. 7. Kreativnost u osposobljavanju budućih vjeroučitelja i osobine ličnosti bitne za kreativnost. 8. Kreativni modeli u vjeronaučnoj nastavi (kreativno-stvaralački model, projektna nastava i kreativnost, probemsko-istraživački, recepcijsko-estetički, esejističko-sintetički, egzemplarni, multimedijsko-višeizvorni, književno-umjetnički). 9. Primjena kreativnih nastavnih strategija u nastavi vjeronauke (lutkarske igre u nastavi, mape uma, multimedija, demonstracije, oluja ideja, provokacija...). 10. Radionica – kreativnost u vjerskoj nastavi. 11. Kreativni postupci u planiranju i izradi nastavne pripreme za čas vjeronauke. 		

	<p>12. Kreativna didaktičko-metodička aparatura u nastavi vjeronauke (kreativna nastavna pitanja i zadaci za učenike, ilustracije, slikovnice, priče za djecu...).</p> <p>13. Kreativna upotreba vjeronaučnog udžbenika.</p> <p>14. Poticanje kreativnosti učenika (nastavno okruženje koje njeguje kreativnost u vjeronauci, imaginacija i mašta učenika, tehnike za poticanje kreativnosti učenika, kreativnost i humor...).</p> <p>15. Prepoznavanje i evaluacija kreativnosti (procjena kreativnosti procesa; procjena kreativnosti osobe; procjena i ocjena kreativnog rada; procjena kreativnosti ponašanja).</p>		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teorijski interpretirati pojmove i teorije kreativnosti. ▪ Elaborirati islamsku perspektivu poticanja kreativnosti i kreativnosti kroz analizu kur'anskih riječi koje pozivaju na ljude da misle kreativno, 'stilova razmišljanja' u Kur'anu, ulozi idžtihada u poticanju kreativnosti. ▪ Analizirati i pripremiti kreativnu didaktičko-metodičku aparaturu, kreativne nastavne strategije, nastavna sredstva i pomagala te kreativno upotrijebiti udžbenik i materijale u planiranju nastave. ▪ Hospitirati i vrednovati kvalitet izvođenja nastavnog časa u toku praktikuma. ▪ Izraditi kreativne nastavne pripreme i materijale za predmet vjeronauka/vjerska nastava za poticanje kreativnosti učenika. ▪ Praktično izvesti časove vjerske nastave u okviru metodičke prakse za djecu predškolskog uzrasta, učenike osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta primjenjujući kreativne modele nastave. 		
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Predavanja ▪ Seminari ▪ Radionice ▪ Vježbe ▪ Timski rad ▪ Samostalni zadaci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Internet ▪ Konsultacije ▪ Mentorski rad ▪ Istraživanje ▪ Prezentacije ▪ Praktični rad 	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %
	Prisustvo i aktivnost studenata	5,5	10
	Pisane nastavne pripreme i izvedbe oglednih časova u okviru praktikuma; hospitacija časova i dnevnik prakse	22	40
	Završni ispit (pismeni i usmeni)	27,5	50
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>1. Bognar, Ladislav, Whitehead, Jack, Bognar, Branko, Munk, . Krešimir i Perić Kraljik, Mira (ur.) (2009). <i>Poticanje stvaralaštva u odgoju i obrazovanju: Knjiga radova - Priručnik za sadašnje i buduće učiteljice i učitelje</i>. Zagreb: Profil international.</p>		

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Cvetković-Lay, Jasna, i Vid Pečjak (2004). <i>Možeš i drukčije: priručnik s vježbama za poticanje kreativnog mišljenja</i>. Zagreb: Alinea - Centar za poticanje darovitosti djeteta "Bistrić". 3. Jamal Badi and Mustapha Tajdin, <i>Creative Thinking: An Islamic Perspective</i>. Kuala Lumpur: International Islamic University Malaysia, 2004. 4. Stevanović, Marko (2000). <i>Modeli kreativne nastave</i>. R&S, Tuzla. 5. VanGundy, Arthur B. (2005). <i>101 activities for teaching creativity and problem solving</i>. San Francisco: Pfeiffer, A Wiley Imprint. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora (2000). <i>Arapsko-islamski utjecaj na evropsku renesansu</i>. FIN, Sarajevo. 2. http://www.1001inventions.com/ - Discover the Muslim Heritage in our world. 3. Jamal Badi 'Thinking' terminologies from Qur'anic perspective and their impact on human intellectual development. <i>Int. J. Arab Culture, Management and Sustainable Development, Vol. 2, No. 1, 2011</i> 41 Copyright © 2011 Inderscience Enterprises, Ltd 4. Srića, Velimir (1994). <i>Upravljanje kreativnošću</i>. Zagreb: Školska knjiga. 5. Tan, Ai-Girl (ur.) (2007). <i>Creativity: A handbook for teachers</i>. New Jersey, London, Singapore, Beijing, Shanghai, Hong Kong, Taipei, Chennai: World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd. 6. Treffinger, Donald J., Young, Grover C., Selby, Edwin C., Shepardson, Cindy (2002). <i>Assessing creativity: A guide for educators</i>. Sarasota/Florida: Center for Creative Learning.
--	--

Šifra predmeta: INAK 0515	Naziv predmeta: Muslimanske rasprave o zlu u svijetu i izvorima morala		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Iz rakursa muslimanske teologije, izložiti osnovne probleme vezane za pitanje postojanja zla u svijetu te predstaviti osnovne izvore muslimanske teologije morala. Pored toga, studenti će se upoznati sa metodama korištenim u različitim školama kelama pri argumentiranju stavova o postavljenim problemima.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	<p>1. sedmica: Upoznavanje sa sadržajem predmeta te obavezama nastavnika i studenata</p> <p>Prvi temat: Problem obrazloženja postojanja zla u svijetu - pojmovi i problemi</p> <p>2. sedmica: Osnovni problemi u obrazlaganju postojanja zla u svijetu i rano-grčkateološki promišljanja toga pitanja</p> <p>3. sedmica: Seminar: Dobro i Zlo</p> <p>4. sedmica: Srednjevjekovno teološko promišljanje naravi zla i tradicionalni teološki dokazi Božijegajestva</p> <p>5. sedmica: Seminar: Tradicionalni argumenti Božijegajestva</p> <p>6. sedmica: Razumijevanje problema zla u muslimanskoj teologiji i pitanje naravi čovjekovih djela</p> <p>7. sedmica: Seminar: Sloboda volje i predodređenje</p> <p>8. sedmica: Prvi parcijalni ispit</p> <p>Drugi temat: Teologija morala</p> <p>9. sedmica: Izvori morala i etika</p> <p>10. sedmica: Seminar: Teonomnost izvora</p> <p>11. sedmica: Teleologija, deontologija i izvori muslimanske teologije morala</p> <p>12. sedmica: Seminar: Misao i praksa</p> <p>13. sedmica: Grijeh i vrlina kao teološke kategorije</p> <p>14. sedmica: Seminar (<i>izlaganja studenata</i>)</p> <p>15. sedmica: REKAPITULACIJA</p>		

Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Uspješnim savladavanjem preporučenoga gradiva, studenti će steći osnovne uvide u načine razumijevanja odnosno forme objašnjavanja razloga postojanja zla u svijetu te izvora morala, primarno iz teološke perspektive.</p> <p><i>Vještine:</i> Nakon položenoga kursa, studenti će biti u stanju: a) selektirati adekvatnu literaturu u kojoj se tretira problem postojanja zla i teologijsko razumijevanje izvora morala; b) prepoznati savremene dominantne forme govora o porijeklu zla te načinu deriviranja etičkih pravila</p> <p><i>Kompetencije:</i> Savladavši svu pred njih postavljenu zadaću, svršenicima će moći javno prezentirati muslimansko klasično razumijevanje razloga postojanja zla, te objasniti relevantnost teonomnoga izvora morala.</p>
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> - eks katedra: 50% - razgovori (pripremljeni tekst): 30% - vježbe: 20%
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p><i>Redovni studenti:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. aktivnost na času (priprema i izlaganje tekstova) 20 % 2. Prva parcijala 40 % 3. Druga parcijala 40 % <p><i>Vanredni studenti:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prva parcijala 50 % 2. Druga parcijala 50 %
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Verner Jeger, „Empedokle“, u knjizi: <i>Teologija ranih grčkih filozofa: Gilfordova predavanja 1936.</i>, bez mjesta izd., „Službeni glasnik“, 2007., str. 109.-128. 2. Plotin, „O tome šta su zla i odakle su“, u djelu: <i>Eneade</i>, Beograd, NIRO „Književne novine“, 1984., tom I, str. 71.-85. 3. Drago Đurić, „Argumenti o postojanju zla u svijetu“, u knjizi: <i>Postojanje Boga: Filozofski problemi klasičnog monoteizma</i>, Beograd, „Zavod za udžbenike – Srpsko filozofsko društvo“, 2011., str. 267.-289. 4. Željko Kaluđerović, „Pravda – slijeđenje <i>ethosa</i> i <i>nomosa</i>“, u knjizi: <i>Dike i dikaiosyne</i>, Skoplje, Magnasken, 2015., str. 167.-177. 5. Vuko Pavićević, „Moral i religija“, u knjizi: <i>Osnovi etike</i>, Beograd, „BIGZ“, drugo izd., 1974., str. 81.-97. 6. Adnan Silajdžić, „Eš'arijsko učenje o spoznaji Boga“, u knjizi: <i>Filozofijska teologija Abu al-Hasanaal-Aš'arija</i>, Sarajevo, Bosanski kulturni centar, 1999., str. 158.-170. 7. Adnan Silajdžić, Samir Beglerović, „(predodređenje i ljudska volja)“, u knjizi: <i>Akaidiska učenja Abu Hanife: Hanefijska tradicija tumačenja osnova islamskog vjerovanja</i>, Sarajevo, El-Kalem, 2016., str. 65.-74.

Šifra predmeta: INFI 0512	Naziv predmeta: Savremene fikhske studije u bh. kontekstu		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente drugog ciklusa sa tumačenjem savremenih fikhskih pitanja u Bosni i Hercegovini, posebno u oblastima ibadata, porodičnog i vakufskog prava. Posebna pažnja bit će posvećena fikhskim pitanjima koja su zaprimila pažnju organa i institucija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini nadležnih za tumačenje Šerijata i izdavanje fetvi u drugoj polovini 20. i početkom 21. st.		
Tematske jedinice:	<p>1. Tumačenje Šerijata putem fetvi u Islamskoj zajednici u 20. i početkom 21. st.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organi i tijela Islamske zajednice nadležni za tumačenje islamskih normi putem fetvi prema Ustavima Islamske (vjerske) zajednice iz 1947., 1959., 1969., 1990., 1997. i 2014. - Pitanja i odgovori (fetve) u zvaničnim glasilima i medijima Islamske zajednice (<i>Glasnik, Preporod</i>, zvanični web portal Islamske zajednice u BiH) - Savremene tendencije tumačenja šerijata kroz odgovore na postavljena pitanja u Bosni i Hercegovini <p>2.-5. Ibadetska pitanja</p> <p>6.-7. Pitanja iz porodičnog prava</p> <p>8. Parcijalni ispit I</p> <p>9.-11. Pitanja iz vakufskog prava</p> <p>12.-14. Pitanja iz drugih šerijatskopравnih grana</p> <p>15. Rekapitulacija svih tema</p>		
Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Student će biti u stanju da: predstavi temeljna znanja o prirodi i ulozi fetve, odnosno tumačenja pravau praksi Islamske zajednice; klasifikuje šerijatsko-pravna pitanja i probleme muslimana Bosne i Hercegovine u posljednjih stotinu godina, definiše načine metododonošenja fetvi i rješenja u Islamskoj zajednici.</p> <p><i>Vještine:</i> Student će steći vještine koje mu omogućavaju da prepoznae primjenjene metode deriviranja šerijatsko-prave norme iz izvora.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Student je sposoban da definira specifičnosti i načine tumačenjašerijatsko-pravnih pitanja u Bosni i Hercegovini</p>		

Metode izvođenja nastave:	Predavanja; prezentacije; seminar; tekstualne analize.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p><i>Redovni studenti:</i></p> <p>Seminarski rad: 20 bodova</p> <p>Aktivnost: 10 bodova</p> <p>Parcijalni ispit I: 35 bodova</p> <p>Parcijalni ispit II: 35 bodova</p> <p><i>Vanredni studenti:</i></p> <p>Seminarski rad: 20 bodova</p> <p>Parcijalni ispit I: 40 bodova</p> <p>Parcijalni ispit II: 40 bodova</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Muhamed Salkić, <i>Ustavi Islamske zajednice</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2001. 2. Ustav Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini – službeni prečišćeni tekst, 2014. 3. Husein Đozo, <i>Pitanja i odgovori: Fetve u vremenu 1965-1977</i>, Ilmija BiH – Općinski odbor Srebrenik, Srebrenik, 1996. 4. Fetve reisu-l-uleme, Vijeća za fetve i Vijeća muftija i rezolucije Rijaset Islamske zajednice na zvaničnom portalu Islamske zajednice u BiH: http://www.islamskazajednica.ba 5. Fikret Karčić, <i>Islamske teme i perspektive</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2009., str. 21-32, 121-144, 149-164. 6. Fikret Karčić, <i>Studije o šerijatskom pravu i institucijama</i>, El-Kalem i CNS, Sarajevo, 2011., str. 201-211, 320-331. 7. Pitanja i odgovori (fetve) objavljeni u Glasniku Rijaset Islamske zajednice 1999.-2000. 8. Mustafa Hasani, <i>Tumačenje i primjena šerijatskog prava o mješovitim brakovima u Bosni i Hercegovini u period od 1930.-1940. godine</i>, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo 2014., str. 179-296. 9. Nedim Begović, „El-Mu’alleka: problem ‘visećeg braka’ u kontekstu primjene šerijatskih normi u sekularnoj državi, <i>Glasnik</i>, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, LXXV/2013., januar-februar, br. 1-2, str. 33-48; 10. Mustafa Hasani, „Problem „visećih brakova“ kod nas“, <i>Glasnik</i>, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, LXXV, mart-april 2013, br. 3-4, str. 188-196. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Husein Đozo, <i>Izabrana djela</i>, tom 1 (Islam u vremenu), tom 4 (Fetve I), tom 5 (Fetve II), El-Kalem i Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2006. 2. Fikret Karčić, <i>Studije o šerijatskom pravu</i>, Bemust, Zenica, 1997.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Mustafa Hasani, <i>Uloga muftije i fetve u društvenom i vjerskom životu muslimana Bosne i Hercegovine</i>, neobjavljen magistarski rad odbranjen na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu, 2001., str. 152-166. 4. Nedim Begović, „Inkluzivni pristup mezhebima: primjena metoda selekcije (tehajjur) i eklekticizma (telfik) u tumačenju Šerijata“, <i>Glasnik Rijasetu Islamske zajednice u BiH</i>, Sarajevo, LXXIII/2011., br. 1-2, str. 33-50. 5. Pitanja i odgovori fetva-i emina na zvaničnom portalu Islamske zajednice u BiH: http://www.islamskazajednica.ba
--	--

Šifra predmeta: INHA 0514	Naziv predmeta: Tradicijska komunikologija		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> • da studenti budu upoznati s komunikologijom i temeljnim načelima dinamične tradicijske komunikacije islamskog identiteta • osposobiti studente, na teorijskoj i praktičnoj razini, za komunikaciju usklađenu s islamskim identitetom u preciziranim oblastima 		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Komunikologija, komunikacija, tradicija i vjerski identitet Općenito o komunikaciji i tradiciji, dinamičnost i statičnost identiteta, izvori identiteta u učenju islama. Objava kao forma komunikacije, sunnet - teorijske i aplikacijske dimenzije, pozicija sire u kontekstu islamske tradicijske komunikologije. 2. Religija, kultura i civilizacija u komunikaciji, povijesni i savremeni prikazi, sistemi vrijednosti i referentni okviri Fenomen religije kao sistema vrijednosti, kulture i civilizacije kao manifestacija pogleda na svijet između savremenih i povijesnih intelektualnih gibanja te komunikabilnosti religijskih identiteta i formiranja kulture i izgradnja civilizacije. Referentni okvir sunnetske komunikologije kao integralni dio islamskog identiteta i pretpostavka ostvarivanja islamskih vrijednosti u vremenu i prostoru 3. Intrapersonalna komunikacija u tradicijskoj komunikologiji Duhovnost pojedinca i psihološki procesi formiranja odnosa prema svetom, srčana budnost, sjećanje i obraćanje kao polazišni intrapersonalni procesi, a u konačnici percepcija i stav o religijskom identitetu. Vrela tradicijske komunikologije i principi, norme i etika svekolike intrapersonalne komunikacije. 4. Islamski identitet i interpersonalna komunikacija kroz povijest i u savremenom dobu Komunikacija u učenju islama, vrelima islamskog učenja i konstitutivni elementi komunikabilnog islamskog identiteta. Sunnet kao polazište islamske etike komunikacije, edeba i ahlaka, povijesni pregled tradicijske komunikacije prvih generacija i muslimanskih povijesnih odgovora na izazove konteksta. Muslimanska komunikacija u savremenom dobu. 5. Strukturalni pregled teksta Kur'ana i hadisa u komunikološkom kontekstu 		

	<p>Centralne teme kur'ansko-hadiskih tekstova, komunikacija kao imperativ i mogućnost, ljudska interakcija kroz prizmu dinamične vjerske tradicije.</p> <p>6. Porodična komunikacija, sunnetski modusi utemeljenja porodice, uloga i zadataka članova porodice Opće smjernice referentnih okvira u formiranju porodice, tradicijske vrijednosti i komunikološki okviri, odnosi u porodici i značaj poznavanja komunikoloških aspekata životopisa Muhammeda, a.s. (<i>sire</i>) u kontekstu bračnog, porodičnog i familijarnog života.</p> <p>7. Rekapitulacija / Test</p> <p>8. Obrazovanje i odgoj u tradicijskoj komunikaciji, pedagoške i edukativne metode sunneta Sinteza odgoja i obrazovanja u tradicijskoj komunikaciji, metode i modusi prenošenja znanja, vještina i vrijednosti u okviru sunnetskih obrazaca i povijesnih aplikacija muslimana.</p> <p>9. Javna komunikacija, poruka, medijum i mediji u tradicijskoj komunikaciji Islamska etika komunikacije artikulirana u tradicijskoj komunikaciji, karakteristike poruke i sredstava prenošenja poruke. Odnosi sa javnošću kao elementarno polazište kredibiliteta.</p> <p>10. Krizne situacije i rješavanje konflikata u svjetlu tradicijske komunikologije Krizne situacije i rješavanje konflikata kroz sunnetske modele, pristupi definiranju problema i pronalaženju uzroka smetnji u komunikaciji. Autoritet između formalnog i suštinskog i uloga sistema vrijednosti kao referentnog okvira za uspješne društvene procese.</p> <p>11. Komunikološki aktivizam, liderstvo kroz komunikaciju i strateško planiranje Društvena odgovornost i aktivizam u islamskom vjerskom identitetu, liderstvo kroz prizmu tradicijske komunikacije i strateško planiranje komunikacije.</p> <p>12. Komunikacijske prepreke, organizacijska komunikacija i komunikacija kao organizacija Konvencionalni i savremeni pristupi organizacijske komunikacije i komunikacije kao organizacije. Prepreke u komunikaciji i modusi tradicijskog komunikativnog diskursa u njihovom otklanjanju. Konstitutivni pogled na komunikaciju i sunnetski pristup manifestaciji islamskog identiteta u komunikaciji.</p> <p>13. Misija u okvirima tradicijske komunikologije Djelatnici u muslimanskoj zajednici, imam, hatib i muallim u savremenom komunikacijskom kontekstu, kredibilitet, emocionalna inteligencija i komunikacija. Pripadnost zajednici i odgovornosti članova zajednice islamskog komunikabilnog identiteta.</p> <p>14. Tradicijska komunikacija između formalizma i esencijalizma, osvrt na savremene religijom inspirirane pokrete i njihove komunikološke diskurse Autentične vrijednosti tradicijske komunikacije i komparacija sa savremenim tumačenjima islamskog identiteta. Osvrt na različite pokrete i duhovne škole lokalnog i regionalnog karaktera. Institucionalni odgovori na izazove otvorenosti medijskog i javnog prostora za tumačenje islama.</p> <p>15. Rekapitulacija svih tema.</p>
--	--

Ishodi učenja:	<p><i>Znanje:</i> Studentima će nakon uspješno savladanog gradiva biti upoznati s komunikologijom i temeljnim načelima dinamične tradicijske komunikacije islamskog identiteta.</p> <p><i>Vještine:</i> Studenti će biti osposobljeni da na pravilan način razumiju temeljna načela dinamične tradicijske komunikacije islamskog identiteta.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Studenti će posjedovati teorijsko znanje i empirijske vještine neophodne za komunikaciju usklađenu s islamskim identitetom u preciziranim oblastima.</p>
Metode izvođenja nastave:	Nastava će se izvoditi u formi interaktivnih predavanja i vježbi. Rad u okviru predmeta će se odvijati na individualnom i grupnom nivou. Studenti su obavezni izraditi esej i prezentirati ga pred saradnikom i ostalim kolegama studentima.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Esej čini 15%, test 20%, praktični zadatak 15%, a završni ispit 50% ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nuhić Muhamed, <i>Komuniciranje od pećinskog čovjeka do interneta</i>, Fakultet političkih nauka Sarajevo, Sarajevo, 2000. 2. Silajdžić Adnan, <i>Muslimani u traganju za identitetom</i>, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu i El-Kalem – izdavački centar Rijaseta Islamske zajednice u BiH, Sarajevo, 2006 <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bekkar Abdulkerim, <i>El-Mutehhadis en-nadžih</i>, Rijad, 2011. 2. Bellenger Lionel, <i>Umijeće komuniciranja</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1991. 3. Fejzić Fahira, <i>Medijska globalizacija svijeta</i>, Promocult, Sarajevo, 2004. 4. Fejzić Fahira, <i>Medijska kultura u BiH</i>, Connectum, Sarajevo 2009. 5. Fejzić Fahira, <i>Uvod u teoriju informacija</i>, Promocult, Sarajevo, 2008. 6. Gazali (El-) Ebu Hamid, <i>Oživljavanje vjerskih znanosti</i>, Bookline, Sarajevo, 2004. 7. Gazali (El-) Muhammed, <i>Poslanikova praksa u dovi i zikru</i>, Bookline, Sarajevo, BiH; 2008. 8. Gazali (El-) Muhammed, <i>Me'a Allah, dirasa fid-dawa</i>, Dar el-kalem, Damask, 2002. 9. Hava Seid, <i>Naš duhovni odgoj</i>, Behram-begova medresa, Tuzla, 2003. 10. Karadavi (El-) Jusuf, <i>Kulturna naobrazba daije</i>, (prijevod s arapskog: Sulejman Topoljak), KPD "Svjetlost", Konjic, 2000. 11. <i>Karić Enes, Tumačenje Kur'ana i ideologije XX stoljeća</i>, Bemust, Sarajevo. 12. Kurdić Šefik, <i>Pedagogija Muhammeda, a.s.</i>, Islamski pedagoški fakultet, Zenica. 13. Lucac Stephen, <i>The Art of public speaking</i>, MCGRAW-HILL Higher Education, 2011. 14. Mandić Tijana, <i>Komunikologija, psihologija komunikacije</i>, Clio, Beograd, 2003.

	<ol style="list-style-type: none"> 15. Nasr Seyyed Hossein, <i>Tradicionalni islam u modernom svijetu</i>, Sarajevo, 1994. 16. Silajdžić Adnan, <i>Kriza religijskog identiteta u današnjem svijetu</i>, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2004. 17. <i>Suvejdan (Es-) Tarik</i> Muhammed, <i>Kako izgraditi lidera</i>, Progress centar, Travnik, 2013. 18. Tomić Zorica, <i>Komunikologija</i>, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd.
--	---

Šifra predmeta: INIF 0510	Naziv predmeta: Islam i savremeno mišljenje		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na Islamsku filozofiju		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje studenta sa nekim ključnim intelektualnim trendovima, prijeporima i temama unutar savremenog filozofskog mišljenja, - predstavljanje tema koje se tiču važnih religijskih, intelektualnih, kulturnih i političkih fenomena savremenosti, - diskutiranje, na temelju tekstova i drugih materijala, o nekim globalnim intelektualnim paradigmama - predočavanje globalnih kulturnih dinamika, koje se kao takve odražavaju na globalni, a time i lokalni muslimanski društveni i epistemološki pejzaž. - dovođenje u korelaciju tretiranih tema sa savremenim muslimanskim mišljenjem 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Moderna znanost i tehnika 2. Oblici manipulacije životom: biotehnologija 3. Biopolitika i pojam "golog života" / Goli život muslimana 4. Postmoderna i pojam "kraja" 5. Društvene mreže i demokratizacija znanja 6. Pozicija istine u savremenom svijetu 7. Epoha pripadnosti: od ideologije ka identitetu 8. Test 9. Neoliberalna paradigma: društvo kao univerzalno tržište 10. Fluidna modernost i proizvodnja ljudskog otpada 11. Savremeni narcizam i pitanje smisla 12. Terorizam i nihilizam 13. Nejednakost i povratak u nasljedni kapitalizam 14. Desakralizacija prirode i ekološka katastrofa 		

	15. Studije budućnosti: dekolonijalizacija muslimanske budućnosti
Ishodi učenja:	<p>Studenti će, nakon odslušanog i položenog predmeta, biti u stanju:</p> <p>a) definirati savremene intelektualne trendove;</p> <p>b) prepoznati važne religijske, intelektualne, kulturne i političke fenomene savremenosti;</p> <p>c) diskutirati o globalnim intelektualnim paradigmama;</p> <p>d) analizirati lokalne pojave prema usvojenom znanju;</p> <p>e) vrjednovati navedene pojave unutar islamskog referentnog sistema.</p>
Metode izvođenja nastave:	<p>Predavanja: 67 %</p> <p>Vježbe: 33 %</p>
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<ul style="list-style-type: none"> - Test u osmoj sedmici (30 %) - Esej (20%) - Završni ispit (50%)
Literatura:	<p>Odabrani tekstovi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hodžić, Dževad, <i>Odgovornost u znanstveno tehnološkom dobu</i>, Tugra, Sarajevo, 2008, str. 23 – 66. 2. Rifkin, Jeremy, <i>Biotehnološko stoljeće – trgovina genima u osvjet vrlog novog svijeta</i>, Zagreb, 1999, str. 10-30. 3. Samedin Kadić, <i>Mali rječnik velikih tema</i>, CNS, Sarajevo, 2019, str. 10-25, 30-80, 100-120. 4. S. H. Nasr, <i>Susret čovjeka i prirode: duhovna kriza modernog čovjeka</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2017, 10-80.

Šifra predmeta: INOP 0504		Naziv predmeta: Akademsko pisanje	
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslovzaupis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Obvladati znanjima i vještinama akademskog pisanja. Steći kompetencije kreiranja projekta magistarskih teza i doktorskih disertacija.		
Tematskejednice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akademsko pisanje i akademska pismenost; epistemološke pretpostavke akademske pismenosti. 2. Aktualnost "Akademske pisanje" njegova pozicija u univerzitetskim kurikulumima; ključni pojmovi i jezik akademskog pisanja. 3. Znanost, znanstvene paradigme, fundamentalno značenje znanosti u modernom svijetu; znanstvenost; recentno razumijevanje znanosti. 4. Klasifikacija znanosti; podjela znanosti prema "FRASCATI MANUAL-u"; humanističke znanosti: usporedba sa drugim područjima znanosti. 5. Karakteristike akademskog diskursa; osobenost znanstvenog teksta; akademski radovi: eseji u akademskom kontekstu; seminarski rad; diplomski rad (<i>baccalaureat</i> ili <i>Bachelor degree thesis</i>). 6. Završni diplomski rad ili magistarski (master) rad: elementi i principi izrade, tok izrade magistarskog rada. 7. Doktorska disertacija; struktura znanstvenog rada. 8. Provjera znanja 9. "Uvod" (znanstvenog rada), "tijelo teksta" (<i>body text</i>) i "zaključak", "bibliografija", "literatura". 10. Citatni stilovi; šta je citiranje; parafraziranje i rezimiranje. 11. Najpoznatiji citatni stilovi: Oxfordski ili Humanistički stil; Harvardski stil; Vankuverski stil; citatni podstilovi. 12. Oxfordski ili Humanistički citatni stil: elementi, modeli, karakteristike i načini primjene 13. Bibliografske i eksplikativne fusnote: fusnote kao objašnjavajući elementi 'unutrašnjeg teksta', literatura i navođenje literature, odnos bibliografije i literature, index pojmova, index imena, dodaci, priloge. 14. Načini prikazivanja istraživačkih rezultata magistarskih teza: kvantitativni i kvalitativno generirani podaci: prenos i uređivanje rezultata iz SPSS-a u Word dokument, tabelarni prikazi (pravila izgleda), dijagrami, slike i sheme, sociogrami; izvodi iz transkribiranih intervjua. 		

	15. Akademska pismenost i akademsko pisanje u doba elektronskih medija: izazovi i perspektive.
Ishodi učenja:	Ovladavanje znanjima i vještinama akademskog pisanja. Sticanje akademskih kompetencija kreiranja projekta magistarskih teza i doktorskih disertacija, prikupljanja građe i pisanja znanstvenih radova, postavljanja hipoteze i problema istraživanja, korištenja literature i primjene citatnih stilova.
Metode izvođenja nastave:	Predavanje i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Predavanje, aktivnost u nastavi i konsultacije 10%; Esej/ Seminarski rad 20%; Dva parcijalna ispita po 35% = 70%
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dizdar, Srebren, <i>Oblici i umijeće akademskog pisanja = acribia et Scriptura Academica</i>, University press: Filozofski fakultet, Sarajevo, 2015. 2. Eko, Umberto, <i>Kako se piše diplomski rad</i>, Narodna knjiga / Alfa Beograd, 2000. 3. Oraić Tolić, Dubravka, <i>Akademsko pismo: strategije i tehnike klasičneretorike za suvremene studentice i studente</i>. Naklada Ljevak, Zagreb, 2011. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gačić, M., <i>Pisanje i objavljivanje znanstvenih i stručnih radova</i>, Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska akademija, Zagreb, 2010. 2. Vaughn, Lewis, <i>Writing Philosophy: A Student's Guide to Writing Philosophy Essays</i>, Oxford University Press, New York / Oxford 2006.

Šifra predmeta: INRP 0526	Naziv predmeta: Akcijsko istraživanje		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5 (1 ECTS praksa)
	Status: Izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15 Praksa	
Učesnici u nastavi:	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sticanje znanja iz područja teorije i prakse akcijskog istraživanja. ▪ Opskrbljivanje studenata stručno-istraživačkim prilogom profesionalnom razvoju. 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Filozofska pozadina akcijskih istraživanja: Frankfurtska filozofska škola, ideja emancipacije, Horkheimerov metod 'objektivnog razumijevanja smisla'. 2. Lepeza naziva i značenja akcijskog istraživanja: Studenti će se upoznati sa osnovnim terminima u okviru akcijskog istraživanja gdje će se posebno naglasiti veliki djelokrug primjene akcijskog istraživanja, načela i obilježja akcijskog istraživanja, akacijskim istraživanjima kao kritičkoj praksi. 3. Nacrt akcijskog istraživanja: logička i praktična osnova 'spirale ciklusa': Studenti će se upoznati sa Lewinovim cikličkim modelom identifikacije i definicije problema, terapijske akcije i evaluacije kroz sedam osnovnih faza: prva faza se odnosi na identifikaciju, formulaciju i evaluaciju problema, zatim se u drugoj fazi prikupljaju podaci i činjenice da bi se dobio potpuni opis situacije/događaja, treća faza se karakteriše pregledom literature zbog spoznaje o postojanju sličnih problema u komparativnim studijama, četvrta faza kroz 'brainstorming' vodi ka konstruiranju nekih od hipoteza, u petoj se donose odluke o istraživačkim postupcima i metodama koje će se koristiti, šesta predstavlja implementaciju akcijskog plana dok sedma faza uključuje interpretaciju i sumativnu evaluaciju cjelokupnog akcijskog projekta. 4. Posmatranje unutar akcijskog istraživanja. 5. Refleksija unutar akcijskog istraživanja: Studenti će steći uvid u važnost refleksivnosti u akacijskim istraživanjima u okviru kojih su istraživači i sudionici i praktičari, oni su dio društvenog svijeta koji proučavaju. Kakve učinke sudionici-praktičari imaju na proces istraživanja, kako se njihove vrijednosti, stavovi, osjećanja percepcije, mišljenje odražavaju u istraživačkoj praksi (potreba kritičke strogosti). 6. Planiranje unutar akcijskog istraživanja: spoznaja da akcijsko istraživanje započinje općenitom idejom, a podaci se prikupljaju u sadašnjoj situaciji, te uspješan rezultat ove faze je izrada plana djelovanja. 7. Akcija/djelovanje unutar akcijskog istraživanja uz konstantno praćenje i evaluiranje učinaka djelovanja. 		

	8. Evaluacija unutar akcijskog istraživanja: početak nove 'spirale ciklusa': tumačenje podataka, donošenje zaključaka i opća evaluacija postupaka. 9. Vrste projekata akcijskog istraživanja: deskriptivni, kvaziekperimentalni projekt, studija slučaja. 10. Posmatranje u akcijskim istraživanjima (američka istraživačka praksa): Studenti će se osposobiti za kreiranje protokola posmatranja u ovisnosti od posmatračeve pozicije u istraživanju: 'potpuni sudionik', 'sudionik-promatrač', 'promatrač-sudionik' i 'čisti promatrač'. 11. Intervju u akcijskim istraživanjima (njemačka istraživačka praksa): Studenti će se osposobiti za vođenje intervjua, snimanje intervjua i prijepis (pravila transkripcije); problemski (dubinski) intervju, narativni intervju, grupni intervju (multivju/fokus grupe). 12. Analiza sadržaja: Studenti će se upoznati sa razvojem analize sadržaja, glavnim ciljevima i namjeni analize sadržaja te načinu konstrukcije nacrtu analize sadržaja. 13. Studija slučaja: Studenti će se upoznati sa osnovnim ciljevima studije slučaja, tipovima studije slučaja (povijesne studije slučaja, opservacijske studije slučaja, narativne studije slučaja, situaciona analiza, kliničke studije slučaja, višestruke studije slučaja). Također, studenti će se voditi kroz planiranje za izradu nacrtu studije slučaja. 14. Pisanje izvještaja akcijskih istraživanja. 15. Publiciranje/animiranje na temelju rezultata.		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Studenti će interpretirati ključnu terminologiju u području akcijskog istraživanja. ▪ Izraditi nacrt akcijskog istraživanja. ▪ Primijeniti različite metode i tehnike prikupljanja podataka u okviru akcijskog istraživanja. ▪ Napisati izvještaj o akcijskom istraživanju. 		
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Predavanja ▪ Seminari ▪ Radionice ▪ Vježbe ▪ Timski rad ▪ Samostalni zadaci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Internet ▪ Konsultacije ▪ Mentorski rad ▪ Istraživanje ▪ Prezentacije ▪ Praktični rad 	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %
	Izrada projekta u okviru praktikuma, realizacija i evaluacija akcijskog istraživanja (pisana forma)	27,5	50
	Prezentiranje projekta i prakse konkretnog akcijskog istraživanja i sintetička reprodukcija sadržaja u okviru kolegija	27,5	50
Literatura:	Obavezna: 1. Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). <i>Metode istraživanja u obrazovanju</i> , Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Flick, U. (2009): <i>Qualitative Sozialforschung</i> 2nd ed., Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag.		

3. Halmi, A (2005), *Strategije kvalitativnih istraživanja u primijenjenim društvenim znanostima*, Jastrebarsko: Naklada Slap.
4. Mayring, P. (2000): *Qualitative Inhaltsanalyse*. Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research [On-line Journal], 1(2).

Dopunska:

1. Agencija za odgoj i obrazovanje (2011). Akcijsko istraživanje i profesionalni razvoj učitelja i nastavnika. Zagreb, Tevizija d.o.o. Dostupno na: www.coe.int/t/dg4/.../CoE%202010%200517-0520%20Croatia.pdf [stanje: 10.02.2013].
2. Bognar, Branko (2009). Učitelji i učenici- akcijski istraživači. U: Škola danas za budućnost. Poruke XV. Križevačkih pedagoških dana. (str. 195-204).

Šifra predmeta: INRP 0527	Naziv predmeta: Izrada kurikuluma i udžbenika u vjerskoj nastavi		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5 (1 ECTS praksa)
	Status: Izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15 Praksa	
Učesnici u nastavi:	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Upoznati studente sa najznačajnijim teorijskim polazištima u planiranju i izradi kurikuluma i udžbenika vjerske nastave. ▪ Osposobiti studente za kritičke analize i ocjene kurikuluma i udžbenika u vjerskoj nastavi. 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opća teorijsko-metodološka polazišta u planiranju i izradi kurikuluma vjerske nastave. 2. Pristupi i teorije kurikuluma. 3. Eksterni i interni utjecaji u oblikovanju kurikuluma. 4. Komparativna analiza kurikuluma vjerske nastave u BiH, Evropi i muslimanskim zemljama (uzorak). 5. Referentni okvir udžbenika. 6. Udžbenik vjeronauke i različite koncepcije obrazovanja i nastave. 7. Podsticanje razvoja i udžbenik. 8. Savremeni standardi i zahtjevi za izradu udžbenika vjeronauke. 9. Pedagoški i psihološki zahtjevi za izradu udžbenika vjeronauke. 10. Didaktičko-metodički standardi i zahtjevi u oblikovanju structure udžbenika. 11. Jezik udžbenika, likovno-grafička i tehnička oprema udžbenika. 12. Zahtjevi u izradi udžbenika vjeronauke za učenike s posebnim potrebama (učenici s teškoćama i nadareni učenici). 13. Komparativna analiza udžbenika vjerske nastave u BiH, Evropi i muslimanskim zemljama (uzorak). 14. Pedagoško-teorijske pretpostavke kreativne izrade i primjene udžbenika u vjerskoj nastavi. 15. Komparativno-modelski pristup u primjeni udžbenika. 		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prezentirati teorijsko-metodološka polazišta u planiranju i izradi kurikuluma i udžbenika. ▪ Objasniti pristupe i teorije kurikuluma. ▪ Analizirati savremene standarde i zahtjeve za izradu udžbenika vjerske nastave. ▪ Kritički analizirati i ocjeniti elemente kurikuluma i udžbenika u vjerskoj nastavi. ▪ Komparativno analizirati kurikulume vjerske nastave i udžbenike u BiH, Evropi i muslimanskim zemljama (na primjerima). 		
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Predavanja ▪ Seminari ▪ Radionice ▪ Vježbe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Internet ▪ Konsultacije ▪ Mentorski rad ▪ Istraživanje 	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Timski rad ▪ Samostalni zadaci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Presentacije 	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz	Ukupno
		55 %	100 %
	Prisustvo i aktivnost studenata	5,5	10
	Individualni/timski projekat u okviru praktikuma	22	40
	Završni ispit (pismeni i usmeni)	27,5	50
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aslan, A. (urednik). <i>Islamic Textbooks and Curricula in Europe</i>, Peter Lang - Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main 2011, str. 79-86. 2. Diamond, Robert M. (2008). <i>Designing and Assessing Courses and Curricula: A Practical Guide</i> - 3rd Edition. San Francisco: Jossey-Bass (odabrana poglavlja). 3. Malić J. (1986). <i>Koncepcija savremenog udžbenika</i>. Zagreb: Školska knjiga. 4. Trebješanin B., Lazarević D. (2001). <i>Savremeni osnovnoškolski udžbenik: teorijsko-metodološke osnove</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bognar, L., Matijević, M. (2002), <i>Didaktika</i>. Zagreb: Školska knjiga. 2. Lisa R. Lattuca and Joan S. Stark (2009). <i>Shaping the college Curriculum</i>. John Wiley and Sons, San Francisco. 3. Marsh, J.C. (1994). <i>Kurikulum: temeljni pojmovi</i>; Zagreb: Educa. 4. Stevanović, M. (2001). <i>Udžbenik u kvalitetnoj nastavi</i>. Tešanj: Centar za obrazovanje i kulturu. 5. Sijamhodžić-Nadarević, Dina. "The Structure of Islamic Educational Institutions in Bosnia and Herzegovina and Curriculum Development" - Poglavlje u knjizi "Islamic Textbooks and Curricula in Europe", Peter Lang - Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main 2011, str. 79-86. 		

Šifra predmeta: INRP 0528	Naziv predmeta: Kvalitativna metodologija		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5 (1 ECTS praksa)
	Status: Izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja 30 Vježbe : 15 Praksa	
Učesnici u nastavi:	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razumjeti relevantna konceptualna saznanja o prirodi i mogućnosti kvalitativnih istraživanja. ▪ Usvojiti praktična znanja realizacije kvalitativnih istraživanja. ▪ Razvijanje senzibiliteta o važnosti i učinkovitosti kreativnog konvergiranja kvantitativnih i kvalitativnih istraživačkih pristupa u rješavanju istraživačkih pitanja. 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deskripcija paradigme u kvalitativnoj metodologiji: Studenti će dobiti uvid u Thomas Kuhnovo razumijevanje paradigme odnosno razvoj znanosti kroz revoluciju paradigme/pristupa suprotno dotadašnjem razmišljanju kroz tzv.kumulaciju znanja. Nacrt svakog istraživačkog problema započinje odabirom problema istraživanja i odabirom paradigme, pa s tim u vezi studenti će dobiti uvid u kvalitativnu paradigmu razumijevanu kao konstruktivistički, interpretativni i naturalistički pristup kroz pojašnjavanja filozofije postmoderne, simboličkog interakcionizma, socijalnog konstruktivizma, kritičku teoriju. 2. Bohrov princip komplementarnosti: refleksija u istraživačkoj metodologiji: Studenti će se upoznati sa Bohrovim tumačenjem znanja kao nekoherentnog „nesjediničnog“, pri čemu međusobno nekoherentne teorije u nekom području mogu opstajati jedne pored druge. Bohrov princip komplementarnosti reflektira se i u području znanstvene preokupiranosti društvenih znanosti. Konvergiraju znanstveni i emocionalno-religiozni princip. Isključivost, suprotavljenost, nepriznavanje, postaju privilegirani pristupi suvremene znanosti. 3. Princip kulturalnog suglasja. 4. 'Paradigmatska debata': komparacijsko posmatranje empirijske i kvalitativne istraživačke paradigme: Studenti će se upoznati sa osnovnim razlikovnim elementima kvantitativne i kvalitativne paradigme i to kroz temeljne pretpostavke: ontološke (<i>Šta je stvarnost</i>); epistemološke (<i>Kakav je odnos istraživač-istraživani</i>); aksiološke (<i>Kakva je uloga vrednota</i>); retoričke (<i>Kakav je jezik istraživanja</i>); metodološke (<i>Kakav je proces istraživanja</i>). 5. Nacrt istraživanja u kvalitativnoj metodologiji : Studenti će se upoznati sa osnovnim karakteristikama kvalitativnog istraživačkog nacrta koje imaju heurističku vrijednost; V. Janesickovim razumijevanjem kvalitativnog istraživačkog nacrta kroz tri faze: faza zagrijavanja, odnosno donošenje odluke o početku studije, faza potpune vježbe ili implementacije odluke i treća faza 		

	<p>smirivanja, pri kojoj se odluke privode kraju/realiziraju. Osnovna struktura nacrt kvalitativnog istraživanja: faza refleksije; faza planiranja; faza 'ulaska', faza prikupljanja produktivnih podataka, faza 'povlačenja'.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Sampling u kvalitativnoj metodologiji (ilustrativnost): Studenti će se upoznati sa osnovnim principima prigodnog i namjernog biranja uzorka i vrstama uzorka: biranje modalnih članova; biranje eksperata; heterogeno biranje, biranje lancem preporuka (snowball sampling). Značajnost principa 'dati varijabilnosti šansu'. 7. Osnove Grounded theory: Studenti će se upoznati sa ranim povijesnim razvojem metode utemeljene teorije, recentnim trendovima i nacrtom metodologije utemeljene teorije. 8. Otvoreno i aksijalno kodiranje, naznake selektivnog kodiranja: Studenti će se upoznati sa generalnom strategijom kvalitativne analize kroz analizu tri glavna kodna postupka: otvoreno ili inicijalno kodiranje (proces segmentiranja istraživanja, konceptualizacije i kategorizacije podataka); aksijalno kodiranje (agregiranje podataka u svrhu međusobnog povezivanja u kategorije i subkategorije pomoću kodne paradigme koja uključuje kauzalne uvjete, fenomen, kontekst, intervencijske uvjete, akcijsko-interakcijske strategije i konzekvencije); selektivno kodiranje (proces odabira središnje kategorije, sustavnog otiranja supstativnih relacija između ostalih kategorija). 9. Unutrašnja i vanjska valjanost: Studenti će se upoznati sa kriterijima za procjenu interpretativne valjanosti: dokumentiranost postupaka, argumentiranost interpretacije, sistematičnost postupaka, blizina predmeta istraživanja, komunikativna valjanost, triangulacija. 10. Triangulacija: Studenti će se upoznati sa osnovnim postavkama triangulacije, potrebama/svrhama iz kojih se razvila te sa četiri oblika triangulacije prema Denzin (triangulacija podataka, triangulacija istraživača, triangulacija teorije, triangulacija metoda). 11. Analiza sadržaja: Studenti će se upoznati sa razvojem analize sadržaja, glavnim ciljevima i namjeni analize sadržaja te načinu konstrukcije nacrt analize sadržaja. 12. Posmatranje u kvalitativnoj metodologiji (američki istraživački tok): Studenti će se osposobiti za kreiranje protokola posmatranja u ovisnosti od posmatračeve pozicije u istraživanju: 'potpuni sudionik', 'sudionik-promatrač', 'promatrač-sudionik' i 'čisti promatrač'. 13. Intervju u kvalitativnoj metodologiji (njemački istraživački tok): Studenti će se osposobiti za vođenje intervjua, snimanje intervjua i prijepis (pravila transkripcije); problemski (dubinski) intervju, narativni intervju, grupni intervju (multivju/fokus grupe). 14. Analiza diskursa: Studenti će se upoznati sa osnovnim metodološkim tematiziranjem analize diskursa, različitim varijantama i temama u sklopu analize diskursa, kao i samoj praksi analize diskursa kroz postavljanje istraživačkih pitanja, prijepis ili transkripciju, kodiranje, analiziranje rasprave, procjenu analize rasprave i faze analize rasprave. 15. Mix metoda: ishodišta, nacrti, upute za donošenje metodoloških odluka: Studenti će se upoznati sa triangulacijskim dizajnom, kao jednim od najčešće korištenih pristupa u mix metodološkom dizajnu, te sa četiri oblika triangulacijskog
--	---

	dizajna: model konvergencije, model transformacije podataka, model validacije kvantitativnih podataka i multilevel model.		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrednovati osnovne karakteristike kvalitativnog pristupa u području odgoja i obrazovanja. ▪ Diferencirati osnovne metode prikupljanja i analize podataka u kvalitativnim istraživanjima. ▪ Izraditi nacrt kvalitativnog istraživanja u području odgoja i obrazovanja. ▪ Interpretirati rezultate dobivene kvalitativnim istraživanjima. ▪ Kritički vrednovati znanstvene spoznaje u području odgoja i obrazovanja u kontekstu kvantitativnih, kvalitativnih i mješovitih istraživačkih nacрта. 		
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Predavanja ▪ Seminari ▪ Radionice ▪ Vježbe ▪ Timski rad ▪ Samostalni zadaci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Internet ▪ Konsultacije ▪ Mentorski rad ▪ Istraživanje ▪ Prezentacije ▪ Praktični rad 	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %
	Vođenje mape kolegija sa sljedećim obaveznim elementima: odabrana cjelina iz uvoda u metodologiju kvalitativnih istraživanja, izrada nacrt konkretnog istraživanja sa pojašnjenjem samplinga, transkribiranje i kodiranje jednog intervjua, opis upotrebe jedne od istraživačkih metoda kvalitativne metodologije, prijedlog istraživanja primjerenog za korištenje mix metode (pisana forma); praktikum	27,5	50
	Usmena interpretacija mape kolegija	27,5	50
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). <i>Metode istraživanja u obrazovanju</i>, Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Creswell, J. W. (2006). Understanding mixed methods research. In Creswell, J.W. & Plano-Clark, V. (Eds.), <i>Designing and Conducting Mixed Methods Research, Choosing the mix method design</i> (pp 1-89). Thousand Oaks: Sage Publications, Inc. 3. Fajgelj, S. (2004), <i>Metode istraživanja ponašanja</i>, Beograd: Centar za primenjenu psihologiju. 4. Flick, U. (2009): <i>Qualitative Sozialforschung</i> 2nd ed., Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag. 		

5. Halmi, A (2005), *Strategije kvalitativnih istraživanja u primijenjenim društvenim znanostima*, Jastrebarsko: Naklada Slap.
  6. Halmi, A. (2001), *Metodologija istraživanja u socijalnom radu: kvalitativni i kvantitativni pristup*, Zagreb: Alinea.
  7. Jeđud, I. (2007), Alisa u zemlji čuda-kvalitativna metodologija i metoda utemeljene teorije, *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, (43) 2, str.83-101. Na sajtu: <http://hrcak.srce.hr/26371>. Dostupno: 26.11.2011.
  8. Mayring, P. (2000): *Qualitative Inhaltsanalyse*. Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research [On-line Journal], 1(2).
  9. Smit, D. K. (2005). Hermeneutika i kvalitativno istraživanje. *Pedagogija*, 60(3), 315-330. Na sajtu: <http://scindeks.nb.rs/article.aspx?artid=0031-38070503315S&redirect=ft>. Dostupno: 24.11.2011.
- Dopunska:*
1. Gojkov, G. (2007). Konstruktivizam kao predznak metodoloških koncepata koji ulaze u savremenu pedagošku metodologiju - drugi deo. *Pedagogija*, 62(4), 582-596. Na sajtu: <http://scindeks.nb.rs/article.aspx?artid=0031-38070704582G&redirect=ft>. Dostupno: 24.11.2011.
  2. Gojkov, G. (2007). Konstruktivizam kao predznak metodoloških koncepata koji ulaze u savremenu pedagošku metodologiju - prvi deo. *Pedagogija*, 62(3), 385-398. Na sajtu: <http://scindeks.nb.rs/article.aspx?artid=0031-38070703385G&redirect=ft>. Dostupno: 24.11.2011.
  3. Halmi, A. i Crnoja, J. (2003), Kvalitativna istraživanja u društvenim znanostima i humanoj ekologiji, *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociologijska istraživanja okoline*. Vo.12 (3-4). Str.195-210.

Šifra predmeta: INOP 0505		Naziv predmeta: Metodologija empirijskih istraživanja	
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5 (1 ECTS praksa)
Studijski program: Islamska vjeronauka i religijska pedagogija	Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15 Praksa	
Učesnici u nastavi:	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Razumjeti osnovna obilježja naučnog pristupa u istraživanju. ▪ Razumjeti relevantna konceptualna saznanja o prirodi i mogućnosti kvantitativnih istraživanja. ▪ Usvojiti praktična znanja u vezi realizacije kvantitativnih istraživanja neeksperimentalnog tipa. 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. sedmica: Deskripcija paradigme empirijske metodologije. Empirizam/pozitivizam u znanosti. Posmatranje paradigme kroz ontološke, epistemološke i metodološke okvire empirizma/pozitivizma gdje stvarnost postoji i može se objasniti prirodnim zakonima (ontologija); istraživač i istraživani su nezavisni objekti (epistemologija); dok je metodologija eksperimentalna i manipulativna. 2. sedmica: Nauka i naučna istraživanja – glavna obilježja. Nauka u njenom „statičkom“ i „dinamičnom“ značenju. Temeljna obilježja naučne metode. 3. sedmica: Planiranje istraživanja i izrada nacrt istraživanja. Istraživački ciklus. Okvir nacrt istraživanja. Izbor teme istraživanja. Pregled literature. Formulisanje istraživačkih pitanja i hipoteza. Izbor istraživačkih varijabli. Učesnici u istraživanju. Uvažavanje kulturalnih specifičnosti. 4. sedmica: Vrste istraživačkih pristupa i nacrt istraživanja. Kvantitativni i kvalitativni pristupi u istraživanju. Eksperimentalni nacrt istraživanja. Kvazi-eksperimentalni nacrt istraživanja. Ne-eksperimentalni nacrt istraživanja. 5. sedmica: Prikupljanje podataka u ne-eksperimentalnim istraživanjima. Tehnike prikupljanja podataka. Anketna metoda (survey). 6. sedmica: Psihometrijske karakteristike instrumenata. „Alati“ prikupljanja podataka. Valjanost mjernog instrumentarija. Pouzdanost mjernog instrumentarija. 7. sedmica: Unos podataka u SPSS i njihova priprema. Kodiranje podataka. Rekodiranje i transformacija podataka. Formiranje istraživačkih varijabli u SPSS-u. 8. sedmica: Statistička obrada i intepretacija podataka. Deskriptivna statistika. Mjere centralne tendencije. Mjere raspršenja oko centralne tendencije. Određivanje postotaka i relativnih brojeva. 9. sedmica: Statistička analiza podataka. Inferencijalna statistika. T-test. Anova. MANOVA. ANCOVA. MANCOVA. 		

	<p>10. sedmica: Statistička analiza podataka. Inferencijalna statistika. Korelacija i regresija.</p> <p>11. sedmica: Statistička analiza podataka. Neparametrijska inferencijalna statistika. Chi-square test. Man-Whitney U test. Kruskal-Wallis test.</p> <p>12. sedmica: Etički kodeks istraživanja. Integritet sudionika istraživanja. Moralni odnos istraživača spram učesnika u istraživanju. Emocionalni stres i obmanjivanje.</p> <p>13. sedmica: Diseminacija i prezentacija rezultata istraživanja. Pisanje naučno-istraživačkog rada i njegovo objavljivanje. Učešće na naučnim skupovima i prezentacija rezultata.</p> <p>14. sedmica: Prezentacija rezultata studentskih istraživačkih projekata.</p> <p>15. sedmica: Prezentacija rezultata studentskih istraživačkih projekata.</p>		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poznavati osnovna obilježja nauke, naučnih istraživanja i empirijske metodologije. ▪ Moći navesti i obrazložiti osnovne faze u provedbi istraživačkog projekta. ▪ Znati navesti različite nacрте empirijskog istraživanja. ▪ Znati samostalno osmisliti i provesti empirijsko istraživanje ne-ekperimentalnog tipa, koristeći anketnu metodu. ▪ Poznavati osnovne tehnike deskriptivne i inferencijalne statistike ▪ Moći samostalno raditi na unosu, pripremi i analizi podataka u SPSS-u 		
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Predavanja ▪ Seminari ▪ Radionice ▪ Vježbe ▪ Timski rad ▪ Samostalni zadaci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Internet ▪ Konsultacije ▪ Mentorski rad ▪ Istraživanje ▪ Prezentacije ▪ Praktični rad 	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %
	Prisustvo i učešće u nastavi	6	10
	Prezentacija odabranog naučno-istraživačkog rada	6	10
	Studentski istraživački projekat (pisana forma)	27,5	50
	Prezentiranje rezultata provedenog projekta i sintetička reprodukcija usvojenih sadržaja u okviru metodologije empirijskih istraživanja	16,5	30
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). <i>Metode istraživanja u obrazovanju</i>, Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Turjačanin, V. i Čekrlija, Đ. (2006), <i>Osnovne statističke metode i tehnike u SPSS-u: primjena SPSS-a u društvenim znanostima</i>, Banja Luka: Centar za kulturni i socijalni popravak. 		

	<p>3. Vujević, M. (2002). <i>Uvođenje u znanstveni rad – u području društvenih znanosti</i>. Zagreb: Školska knjiga.</p> <p><i>Dopunska:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fajgelj, S. (2004), <i>Metode istraživanja ponašanja</i>, Beograd: Centar za primenjenu psihologiju. 2. Halmi, A. (2001), <i>Metodologija istraživanja u socijalnom radu: kvalitativni i kvantitativni pristup</i>, Zagreb: Alinea. 3. Mužić, V. (1999): <i>Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja</i>. Zagreb: Educa.
--	---

Šifra predmeta: INRP 0529	Naziv predmeta: Religija i pojedinac u vremenu postmoderne		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5 (1 ECTS praksa)
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15 Praksa	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovaj kolegij tematizira duhovno-psihološka i društvena značenja i potencijale religioznosti u vremenu postmoderne svjetovnosti i individualizma, te izazove s kojima se religiozni pojedinac suočava u svjetovnom okruženju i različitim društvenim kontekstima. Ciljevi predmeta su 1) upoznati studente sa socijalno-psihološkim značenjima individualne religije i duhovnosti u specifičnim uvjetima postmodernog okruženja i 2) studentima omogućiti uvid u okolnosti, mogućnosti ali i izazove društveno-psihološkog i kulturološkog ozbiljenja religioznog sentimenta.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osnovne značajke postmodernog ambijenta individualne religioznosti 2. Psihološka potka postmoderne religioznosti 3. Savremeni čovjek između „vjerovanja bez pripadanja“ i „pripadanja bez vjerovanja“ 4. Duhovni kapital naspram autentične religiozne samoaktualizacije pojedinca 5. Religiozni pojedinac u vremenu krize spolnog identiteta 6. Duhovnost u poslovnom okruženju 7. Religiozni pojedinac u modernom sistemu obrazovanja 8. Rekapitulacija / Test 9. Religioznost i društvena odgovornost 10. Uloga individualne religije u tranzicijskoj pravdi i procesu pomirenja 11. Musliman pred izazovima islamofobije: psiho-socijalni aspekti 12. Duhovnost i psihološka rezilijentnosti 13. Psihoterapijska značenja i izazovi individualne religije 14. Religiozni pojedinac u vremenu ideološkog marketinga i vjerskog prozelitizma 15. Rekapitulacija svih tema 		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> - Razumijeti i obrazložiti društveno-idejne specifičnosti postmoderne i postmodernog društva. - Navesti i pojasniti psiho-socijalne značajke <i>postmoderne</i> religioznosti. - Obrazložiti i kritički analizirati pojam <i>duhovnog kapitala</i>. - Prepoznati i kritički analizirati ulogu i mogućnosti individualne religioznosti u kontekstu postmodernih društveno-kulturnih tendencija i dešavanja. 		

Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> - Predavanja - Vježbe - Seminar(i)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Prisustvo i učešće u nastavi 5%, seminarski rad 15 %, prvi parcijalni ispit 30 %, drugi parcijalni ispit 50%
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alibašić, Ahmet, prir., <i>Islamofobija: pojam, pojava, prevencija</i>, Sarajevo, CNS, 2013 (u pripremi). 2. Appleby, R. Scott. <i>The Ambivalence of the Sacred: Religion, Violence and Reconciliation</i>. New York: Rowman i Littlefield Publishers, 2000. 3. Aračić, Pero i Kruno Nikodem, „Važnost braka i obitelji u hrvatskom društvu“, <i>Bogoslovska smotra</i>, vol. 70, br. 2 (2000), str. 291-311. 4. Artić, M. Transformacija tradicionalnih religijskih identiteta. <i>Nova prisutnost</i>, 6 (2008), str. 85-105. 5. Bubalo, Ivan „Brak i obitelj u promijenjenom društveno-kulturnom kontekstu“, <i>Bogoslovska smotra</i>, vol. 85, br. 3 (2015), str. 647-664. 6. Badri, Malik. <i>The AIDS Crisis: A Natural Product of Modernity's Sexual Revolution</i>. Kuala Lumpur: Medeena Books, 2000. 7. Berger, P. i Hefner, R. <i>Spiritual Capital in Comparative Perspective</i>. http://www.spiritualcapitalresearchprogram.com/pdf/Berger.pdf. 8. Bilajbegović, Zaim. <i>Vraćanje izgubljene radosti življenja : 72 dana sa neuropsihijatrijom u ordinaciji</i>. Sarajevo: Connectum, 2011. 9. Demerath, N.J., Hall D. Peter, Schmitt, Terry and Williams, H. Rhys (Ured.). <i>Sacred Companies: Organizational Aspects of Religion and Religious Aspects of Organizations</i>. New York: Oxford University Press, 1998. 10. Gehlen, Arnold: <i>Duša u tehničkom dobu: Socijalnopsihološki problemi u industrijskom društvu</i>. Zagreb: Agm, 2004. 11. Korac-Kakabadse, Nada. Spirituality, leadership, work and organizations. <i>Journal of Managarial Psychology</i>. Vol. 17 (2002). 12. Kuburić, Zorica i Sremac, Srđan, Ur., <i>Konverzija i kontekst: Teorijski, metodološki i praktični pristupi religijskoj konverziji</i>, Centar za empirijska istraživanja religije, Novi Sad, 2009. 13. Lakhdar, Mounia et al., Conversion to Islam among French Adolescents and Adults: A Systematic Inventory of Motives, <i>The International Journal for the psychology of Religion</i>, 17 (1), str. 1-15. 14. Miller William R. (Ur.). <i>Integrating Spirituality into Treatment</i>. Washington DC, 1999. 15. Pargament, K.I. Of means and ends: religion and the search for significance. <i>The International Journal for the Psychology of Religion</i>. 2 (1992), str. 201-229. 16. Rambo, Lewis. <i>The Psychology of Religious Conversion</i>. http://www.religiousfreedom.com/conference/Germany/rambo.htm 17. Riesebrodt, M. Secularization and the global resurgence of religion. Rad prezentiran na konferenciji o "The Comparative Social Analysis" održanoj na Univerzitetu u Kaliforniji 9. marta, 2000. Dostupan na http://www.svabhinava.org 15 septembra, 2007.

	<p>18. Silajdžić, Adnan, <i>Muslimani u traganju za identitetom</i>. Sarajevo: Fakultet islamskih nauka u Sarajevu i El-Kalem, 2006.</p> <p>19. Smajić, Aid. <i>Vrijednosti i vrijednosne orijentacije muslimanske omladine u BiH</i>. Sarajevo: Centar za dijalog-Wesatijja i el-Kalem, 2016.</p> <p>20. Smajić, Aid. <i>Religioznost i međuetnička tolerancija u BiH</i>. Sarajevo: FIN i el-Kalem, 2017.</p> <p>21. Smajić, Aid. Psiho-socijalni aspekti religioznosti kao determinante međunacionalne tolerancije, neobjavljena doktorska disertacija. Sarajevo: Filozofski fakultet, 2010.</p>
--	---

Šifra predmeta: INRP 0530	Naziv predmeta: Savremeni problemi religijskog odgoja		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5 (1 ECTS prakse)
Studijski program:	Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15 Praksa	
Učesnici u nastavi:	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Predmet je koncipiran na način da analizira temeljne probleme savremenog religijskog odgoja. Cilj je analizirati teme i aktualne probleme poput očuvanja tradicionalnih vrijednosti u kontekstu savremenog života, probleme savremene porodice i braka, odgoj u slobodnom vremenu itd., te mogućnosti religijskog odgojnog djelovanja u prevazilaženju problema.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Savremeni način života i religijski odgoj. 2. Diseminacija religijskih vrijednosti i religijski odgoj. 3. Problem gubljenja tradicionalnih vrijednosti i religijski odgoj. 4. Duhovno-moralno raspadanje i religijski odgoj. 5. Problemi savremene porodice i religijski odgoj (kriza autoriteta, identiteta, praznina odgojne odlučnosti, mehanizmi prenošenja vrijednosti...) 6. Kriza braka i religijski odgoj (međusobni odnosi supružnika, razvodi...) 7. Religijski odgoj za ljudska prava i slobodu. 8. Religijski odgoj mladih za različitost (društvenu, etničku, kulturalnu, religijsku...) 9. Religijski odgoj djece i mladih u slobodnom vremenu. 10. Problemi različitih oblika ovisnosti i religijski odgoj (alkohol, droge, tehnološka ovisnost...) 11. Seksualni identitet i religijski odgoj (različite forme ili oblici ljudske seksualnosti, abortus...) 12. Religijski odgoj i zdravlje (odnos prema životu, sebi...) 13. Religijski odgoj za humanost (prema drugim ljudima, senzibilitet za pomaganje i dobročinstvo...) 14. Ekološki problemi i religijski odgoj. 15. Mediji i religijski odgoj (utjecaj TV-a, koncept uživalačkog mentaliteta, nasilje, internet, društvene mreže, video igrice...) 		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Studenti će moći analizirati i kritički vrednovati odnos tradicionalnih vrijednosti i savremenog načina života. ▪ Analizirati probleme savremene porodice i braka, te mogućnosti prevazilaženja istih putem religijskog odgoja. ▪ Interpretirati značaj i oblike religijskog odgoja za ljudska prava i slobodu, različitosti i humanost. ▪ Kreirati modele religijskog odgoja djece i mladih u slobodnom vremenu. 		

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificirati probleme različitih oblika ovisnosti i strukturirati smjernice za njihovo prevazilaženje. ▪ Procijeniti ulogu religijskog odgoja u očuvanju zdravlja i ekologije. ▪ Analizirati mogućnost religijskog odgojnog djelovanja u medijskom prostoru. 		
Metode izvođenja nastave:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Predavanja ▪ Seminari ▪ Radionice ▪ Vježbe ▪ Timski rad ▪ Samostalni zadaci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Internet ▪ Konsultacije ▪ Mentorski rad ▪ Istraživanje ▪ Prezentacije ▪ Praktikum 	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %
	Prisustvo i aktivnost studenata	5,5	10
	Individualni/timski projekat u okviru praktikuma	22	40
	Završni ispit (pismeni i usmeni)	27,5	50
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nasr, Seyyed Hossein: <i>Srce islama</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2002. 2. Nasr, Seyyed Hossein: <i>Tradicionalni islam u modernom svijetu</i>, El-Kalem, Sarajevo, 1994. 3. Silajdžić, Adnan: <i>Muslimani u traganju za identitetom</i>, FIN i El-Kalem, Sarajevo, 2006. 4. Karić, Enes (priredio), <i>Ljudska prava u kontekstu islamsko-zapadne debate</i> 5. Hodžić, Dževad: <i>Religija i znanost u bioetičkom ključu</i>, Vrijeme, Zenica, 2012. 6. Amina Ayad. <i>Zdravlje tijela i duše - vaš vodič ka cjelovitom zdravlju kroz islamska učenja</i>, Illum.d.o.o. 7. Ruqayyah Waris Maqsood, <i>Vodič za muslimanski brak</i>, Živinice: Selsebil, 2003. 8. Pašalić-Kreso, Adila, <i>Koordinate obiteljskog odgoja</i>. Sarajevo: Jež, 2004. 9. Gone, Ž. (1998): <i>Obrazovanje i mediji</i>, Clio, Beograd. 10. Delors J. i drugi (1998), <i>Učenje blago u nama</i>, »Educa«, Zagreb. 11. Canvez, P.(1999), <i>Odgojiti građanina</i>, Durieux, Zagreb. 12. Legrand, L. (1995): <i>Moralna izobrazba</i>, Educa, Zagreb. 13. Peroti, A. (1995): <i>Interkulturalni odgoj i obrazovanje</i>, Educa, Zagreb... 		

Šifra predmeta: INFI 0513	Naziv predmeta: Šerijat i temeljna ljudska prava		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30 Vježbe: 15		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	-		
Ciljevi predmeta:	<p>Ovaj predmet kritički istražuje različite teorijske perspektive odnosa između šerijatskog prava i ljudskih prava te razmatra prakse nekih većinskih muslimanskih zemalja u ovom pogledu. Istražit će se relevantna teorijska i konceptualna pitanja koja se odnose na prirodu ljudskih prava, njihovih izvora, sadržaja i implementacije, i to u korelaciji sa prirodom, izvorima i metodologijom šerijatskog prava. Potom će se identificirati konvergentna i divergentna područja na polju ljudskih prava između dva sistema. Posebna pažnja bit će posvećena konkretnim pitanjima ljudskih prava kao što su: sloboda vjere ili uvjerenja, sloboda izražavanja, prava manjina, ženska prava i prava djeteta.</p> <p>a) Upoznati studente sa konceptom i izvorima temeljnih ljudskih prava i najvažnijim međunarodnim sistemima za zaštitu ljudskih prava b) Upoznati studente sa klasičnim i savremenim fikškim diskursom o ljudskim pravima te najvažnijim islamskim deklaracijama o ljudskim pravima c) Analizirati područja slaganja, kao i područja tenzija i konflikata između šerijatskog prava i ljudskih prava uz razmatranje rezervacija većinski muslimanskih zemalja na međunarodne ugovore o ljudskim pravima koje su utemeljene na religijskim argumentima.</p>		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koncept temeljnih ljudskih prava i razvoj međunarodnog prava ljudskih prava 2. Najvažniji međunarodni globalni i regionalni sistemi zaštite ljudskih prava 3. Koncept temeljnih ljudskih prava u šerijatskom pravu. Specifična obilježja tradicije ljudskih prava u islamu. 4. Temeljna ljudska prava i „nužne vrijednosti“ (<i>darurijjat</i>) koje šerijatsko pravo štiti 5. Islamske deklaracije o ljudskim pravima 6.-8. Pravo na slobodu vjere ili uvjerenja 8.-9. Pravo na slobodu izražavanja 11. Prava manjina 12.-13. Ženska prava 14. Prava djeteta 15. Rezime 		
Ishodi učenja:	<p>Nakon odslušanog i položenog predmeta, studenti bi trebali biti u stanju da:</p> <p>a) identificiraju primjenjive odredbe međunarodnih instrumenta koje su relevante za konkretnu debatu o odnosu Šerijata i ljudskih prava;</p>		

	<p>b) identificirati praznine i nedostatke u postojećim međunarodnim instrumentima i muslimanskim diskursima o ljudskim pravima;</p> <p>c) identificirati moguće načine poboljšanja bilo prava ljudskih prava, bilo muslimanskih diskursa o ljudskim pravima.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja; prezentacije; tekstualne analize; radionice; vježbe i dr.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p><i>Redovni studenti</i></p> <p>Seminarski rad – 40 bodova (pisanje i odbrana seminarskog rada je uslov za izlazak na završni ispit)</p> <p>Aktivnost – 20 bodova</p> <p>Završni ispit – 40 bodova (student mora zaraditi minimalno 20 bodova da bi položio ispit)</p> <p>Konačna ocjena formira se sabiranjem rezultata iz svih navedenih oblika provjere znanja.</p> <p><i>Vanredni studenti</i></p> <p>Seminarski rad – 50 bodova (pisanje i odbrana seminarskog rada je uslov za izlazak na završni ispit)</p> <p>Završni ispit – 50 bodova (student mora zaraditi minimalno 30 bodova da bi položio ispit)</p> <p>Konačna ocjena formira se sabiranjem rezultata iz svih navedenih oblika provjere znanja.</p>
Literatura:	<p><i>Obavezna:</i></p> <p>1. Muddathir 'Abd al-Rahman, <i>Ljudska prava u islamskoj tradiciji</i>, prijevod: Elmina Mušinović, El-Kalem i CNS, Sarajevo, 2013.</p> <p><i>Dopunska</i></p> <p>1. 'Ammāra, Mu'ammad, <i>Al-Islām wa ūuqūq al-insān: Ēarurāt lā ūuqūq</i>, Dār aš-šurūq, Kairo, 1989.</p> <p>2. Bakšić - Muftić, Jasna, <i>Sistem ljudskih prava</i>, Magistrat, Sarajevo, 2002.</p> <p>3. Beni Sadr, Kur'an i ljudska prava, El-Kalem, Sarajevo, 1990.</p> <p>4. Braude, Benjamin i Lewis, Bernard, <i>Kršćani i jevreji u Osmanskoj carevini: funkcioniranje jednog pluralnog društva</i>, Centar za napredne studije, Sarajevo, 2007.</p> <p>5. Buergenthal, Thomas, <i>Međunarodna ljudska prava u sažetom obliku</i>, preveo: Miomir Matulović, Pravni centar i Magistrat, Sarajevo, 1998.</p> <p>6. Dža'fari, Mohammad Taki, <i>Univerzalna ljudska prava: proučavanje i komparacija islamskog i zapadnog pravnog sistema</i>, Fondacija „Mulla Sadra“ u Bosni i Hercegovini i Džami'atu-l-Mustafa el-'alemijje, Sarajevo, 2014.</p> <p>7. Gānūšī (al-), Rāšīd, <i>Al-Ūurriyyāt al-'amma fi ad-dawla al-islāmiyya</i>, Markaz dirāsāt al-waūda al-'arabiyya, Bejrut, 1993.</p>

8. Garàyba, Úayyil Muúammad, *Al-Úuqùq wa al-úurriyyàt as-siyàsiyya fi aš-šarì'a al-islàmiyya*, Al-Ma'had al-'àlamiyy li al-fikr al-islàmiyy i Dàr al-manàr, Amman, 2000.
9. Hashemi, Kamran, *Religious Legal Traditions, International Human Rights Law and Muslim States*, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden – Boston, 2008.
10. 'Ili (al-), 'Abd al-Úàkim Hasan, *Al-Úurriyyàt al-'àmma fi al-fikr wa an-niòàm as-siyàsiyy fi al-islàm: diràsa muqàrana*, Dàr al-fikr al-'arabiyy, bez mjesta izd., 1983.
- Krivenko, Ekaterina Yahyaoui, *Women, Islam and International Law*, Martinus Nijhoff, Boston – Leiden, 2009.
11. Kamali, Mohammad Hashim, *The Right to Life, Security, Privacy and Ownership in Islam*, Islamic Texts Society, Cambridge, 2008.
12. Kamali, Mohammad Hashim, *Freedom of Expression in Islam*, Islamic Texts Society, Cambridge, 1997.
13. *Ljudska prava u kontekstu islamsko-zapadne debate*, priredio: Enes Karić, Pravni centar, Fond otvoreno društvo Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1996.
14. Maúmaòànì (al-), Øubùì, *Arkàn úuqùq al-insàn: bahð muqàrin fi aš-šarì'a al-islàmiyya wa al-qawànìn al-hadiða*, Dàr al-'ilm li al-malàyìn, Beirut, 1979.
15. Mayer, Ann Elizabeth, *Islam and Human Rights: Tradition and Politics*, Westview Press, Boulder i San Francisco, Pinter Publishers, London, 1991.
16. Nasr, Seyyed Hossein, „Ljudske odgovornosti i ljudska prava“, preveo: Nevad Kahteran, *Glasnik Rijaseta Islamske zajednice u BiH*, Sarajevo, 2002, br. 7-8.
17. Qaradawi (al-), Yusuf, *Nemuslimani u islamskom društvu*, preveo: Sulejman Topoljak, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2003.
18. *Sloboda vjere ili uvjerenja: priručnik*, ur. Tore Lindholm (i dr.), prijevod: Nedim Begović i Azra Mulović, CNS, Sarajevo, 2015.

Šifra predmeta: INIF 0511	Naziv predmeta: Filozofija religije i pitanja islamskog vjerovanja		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 45 (Predavanja: 30; Vježbe: 15)	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na Islamsku filozofiju		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje studenta sa osnovnim problemima i pojmovima filozofije religije, - predočavanje tradicionalnih prijepora filozofije i religije, - diskutiranje o savremenim odjecima navedenih prijepora u današnjem svijetu znanosti i tehnike, - diskusija o ponuđenim temama i tekstovima, - dovođenje u korelaciju tretiranih tema sa savremenim muslimanskim mišljenjem. 		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Šta je to vjera? 2. Vjera, religija, tradicija 3. Religija i društvo 4. Pojam misticizma 5. Religija i povijest 6. Filozofska kritika religije (markizam, psihoanaliza, egzistencijalizam, postmodernizam) 7. Monoteizam i idolatrija 8. Test 9. Politička religija 10. Pitanje zla 11. Problem smrti 12. Zagrobni život i savremeni eshatološki relativizam 13. Religija i znanost 14. Pitanje religijske, etičke i društvene odgovornosti u modernom svijetu znanosti i tehnike 15. Završni test 		
Ishodi učenja:	Studenti će, nakon odslušanog i položenog predmeta, biti u stanju:		

	<p>a) definirati važna religijskih pitanja iz perspektive filozofije religije;</p> <p>b) prepoznati dominantne religijske, kvazireligijske i svjetovne ideološke paradigme;</p> <p>c) diskutirati o tradicionalnim i savremenim religijskim pitanjima;</p> <p>d) analizirati lokalne pojave prema usvojenom znanju;</p> <p>e) braniti vlastite stavove;</p> <p>f) vrjednovati navedene teme unutar islamskog referentnog sistema.</p>
Metode izvođenja nastave:	<p>Predavanja: 67 %</p> <p>Vježbe: 33 %</p>
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<ul style="list-style-type: none"> - Test u osmoj sedmici (30 %) - Esej (20%) - Završni ispit (50%)
Literatura:	<p>Odabrani tekstovi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wilfred Cantwell Smith, <i>Smisao i kraj religije</i>, El Kalem, Sarajevo, 2019. (str. 100-300) 2. Karen Armstrong, <i>Povijest Boga</i>, Prosvjeta, Zagreb, 1998. St. 9-100 3. Rudolfo Otto, <i>Sveto</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, Svjetlost, Sarajevo, 1983., str. 21-48. <p>Dopunska literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fjodor Mihailovič Dostojevski, "Veliki inkvizitor", iz <i>Braća Karamazovi</i> 2. Feriduddin Muhammed Attar, <i>Govor ptica</i>, Stylos, Novi Sad, 2005. 3. Annemarie Schimmel, <i>Odgonetanje Božijih znakova. Fenomenološki pristup islamu</i>, (poglavlje: „Kako pristupati islamu?“), Sarajevo, 2001. 4. Mircea Eliade, <i>Mit o vječnom povratku</i>, naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2007. 5. Ebu Hamid el-Gazali, <i>Izbavljenje od zablude</i>, Neimar, Visoko, 1998. 6. Ibn Tufayl, <i>Živi sin Budnog</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1985, str. 130.